

Ajuntament
de Sabadell

INTERVENCIÓ GENERAL

COMPTE GENERAL 2012

3.2. OAL DE MUSEUS I ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

- 3.2.1. BALANÇ
 - 3.2.2. COMPTE DE RESULTAT ECONÒMIC - PATRIMONIAL
 - 3.2.3. ESTAT DE LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST
 - 3.2.4. MEMÒRIA
 - ⇒ • 3.2.5. INFORME DE GESTIÓ
-

**Informe de gestió de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu
Històric de Sabadell de l'any 2012**

Sabadell, 27 de maig de 2013

Presentació.....	3
Òrgans de govern.....	3
Personal	6
Recursos materials, equipaments i infraestructura.....	7
Recursos econòmics i liquidació del pressupost	8
Arxiu Històric de Sabadell.....	9
Fons	9
1. Objectiu.....	9
2. Actuacions.....	9
Difusió.....	16
1. Objectius	16
2. Actuacions.....	16
Museu d'Art de Sabadell	24
Fons	24
1. Objectius	24
2. Actuacions	25
Recerca	30
1. Objectius	30
2. Actuacions	30
Difusió.....	33
1. Objectius	33
2. Actuacions	35
Museu d'Història de Sabadell.....	44
Fons	44
1. Objectius	44
2. Actuacions.....	45
Recerca	48
1. Objectius	48
2. Actuacions.....	49
Difusió.....	54
1. Objectius	54
2. Actuacions.....	56
Projectes transversals.....	64

PRESENTACIÓ

Les actuacions realitzades durant el 2012 han permès aconseguir els objectius essencials previstos en el programa d'actuació 2012 de l'organisme, de preservació i custòdia del nostre patrimoni, però també de difusió i divulgació del mateix, per tal de seguir configurant l'arxiu i museus de la ciutat com a centres culturals oberts i relacionats amb tota la ciutadania i amb la resta d'entitats i institucions que també treballen per preservar i divulgar el patrimoni.

Les actuacions han estat moltes, importants i des de tots els àmbits, fons, recerca i difusió, tal i com reflexa aquest informe de gestió.

ÒRGANS DE GOVERN

El Consell Rector assumeix el govern i la gestió superior de l'organisme autònom i està integrat per membres amb veu i vot, així com d'altres amb veu però sense vot.

Els membres amb veu i vot són el president; el vice-president i els vocals designats pel Ple de l'Ajuntament de Sabadell que seran un regidor/a de la corporació en representació de cada grup municipal; representants d'institucions i/o entitats públiques o privades, així com persones a títol individual que hagin destacat en activitats i actuacions relacionades amb les finalitats pròpies de l'Organisme.

Els membres amb veu i sense vot són la gerent de l'organisme, els directors dels museus i arxiu, així com el secretari i l'interventor de l'organisme.

Per a l'any 2012

- President

Sr. Juan Carlos Sánchez Salinas, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.

- Vice-president

Sr. Joaquim Carné Jordana, regidor de l'Ajuntament de Sabadell, des del 28 de juny.

Vocals:

1. En representació dels grups municipals:
 - 1.1 Grup Municipal Socialista

Sr. Lluís Monge Presència, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Joan Manau Valor, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - 1.2 Grup Municipal de Convergència i Unió

Sr. Carles Rossinyol Vidal, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Rosa Roig Vidal.
 - 1.3 Grup Municipal del Partido Popular

Sr. Antonio Vega Reina, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Nicole Pans Bremer, regidora de l'Ajuntament de Sabadell.
 - 1.4 Grup Municipal d'Entesa per Sabadell (ES-CAV)

Sra. Virginia Domínguez Álvarez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Juli Moltó Sierra, regidor de l'Ajuntament de Sabadell.
 - 1.5 Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds

Sra. Carme Garcia Suárez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Carles Marlés Tortosa.
 - 1.6 Grup Municipal d'Esquerra Unida i Alternativa (EuiA)

Sr. Juan Miguel Mena Arca, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Maria Sol Martínez Torres.
2. Representants d'institucions i/o entitats públiques o privades
 - 2.1 Acadèmia de Belles Arts

Sr. Ricard Calvo Duran i suplent la Sra. Montserrat Senserrich Comajuncosa.
 - 2.2 Caixa d'Estalvis de Sabadell- UNNIM

Sr. Salvador Fité Borguñó i suplent el Sr. Joan Carles Sunyer.
 - 2.3 Col·legi Notarial de Catalunya

Sr. Joan Bosch Boada i suplent la Sra. Marta Navarro Redondo.
 - 2.4 Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya

Sr. Rafael Izard Badia i suplent el Sr. Joan Vega Castellví.

Sra. Maria Assumpta Mas Llobet i suplent el Sr. Joan Vega Castellví. Des de la reunió del 23 d'octubre.

2.5 Fundació Bosch i Cardellach.

Sr. Ramon ten Carné i suplent la Sra. Àngels Casanovas Romeu, suplent.

2.6 Fundació La Mirada

Sr. Miquel Bach Nuñez i suplent el Sr. Joaquim Góngora García, suplent.

2.7 Gremi de Fabricants de Sabadell

Sr. Joan Gorina Vanrell i suplent la Sra. Elena Díaz Pérez.

2.8 Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Sr. Enric Cobo Barri.

2.9 Unió Excursionista de Sabadell

Sr. Josep Maria Massagué Torner.

3. A títol individual

Sr. Simón Saura Conesa
Sr. Oriol Civil Desveus

▪ Gerent:

Sra. Maria Vilasó Fariña, gerent de l'Organisme Autònom i Cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.

▪ Director/a:

Sr. Joan Comasòlivas Font, director de l'Arxiu Històric de Sabadell i del Museu d'Història de Sabadell.

Sra. Engràcia Torrella Suñé, directora del Museu d'Art i Museu d'Història de Sabadell.

▪ Secretaria delegada: Sr. Josep Manel Colell Voltas

▪ Intervenció: Sr. Joan Romagosa Rebulà.

Els estatuts de l'organisme autònom estableixen que el Consell es reunirà dues vegades a l'any amb caràcter ordinari, i amb caràcter extraordinari sempre que el president ho consideri necessari, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la quarta part dels membres. Durant l'any 2012 el Consell rector s'ha reunit en cinc ocasions: el 28 de febrer; el 23 de maig; el 17 de juliol; el 23 d'octubre i el 21 de desembre.

PERSONAL

L'Organisme autònom a 31 de desembre té el següent personal:

- Propi de l'organisme: 7 tècnics/ques superiors d'arxiu (2 amb dedicació parcial); 6 tècnics/ques superiors de museus; 1 tècnica superior en dret; 2 tècniques mitjanes d'arxiu; 3 tècniques auxiliars; 1 auxiliar d'arxiu; 5 subalterns/es (3 amb dedicació parcial)
- De l'Ajuntament: 1 gerent (que és la cap de servei de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell); 1 auxiliar administrativa i una operària de neteja.

RECURSOS MATERIAIS, EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURA

Durant el mes de juliol del 2012 les oficines del personal tècnic i administratiu del Museu d'Història de Sabadell (MHS) han estat traslladades a la Casa Ponsà (AHS) amb les adequacions pertinents de l'espai, tot instal·lant noves connexions telefòniques, informàtiques, etc. També s'han traslladat les oficines del personal tècnic i administratiu del MAS al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.

A més a més, a la Casa Ponsà (AHS), a la Casa Casanovas (MHS) i a la Casa Turull (MAS) s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment i millora dels tres equipaments, inclosos els edificis de magatzem (c. Cellers i c. Agricultura). Així mateix, s'ha vetllat pel manteniment dels espais patrimonials, com ara el Vapor Buxeda Vell, la Torre de l'Aigua, el Campanar de Sant Fèlix, el Santuari de la Salut, la Casa Duran del Pedregar, Arsenal i Polvorí de l'Aeroport, Pou del Glaç de Sant Oleguer, Coves de Sant Oleguer, Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Nicolau, Sant Pau de Riusec, Sant Iscle i Santa Victòria, Safareigs de la Font Nova. Aquestes operacions han estat assumides pressupostàriament pel propi organisme autònom, així com pels departaments de Cultura i Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell.

Destaquem les següents actuacions: Reparar el despreniment de la base del parallamps de la Torre de l'Aigua; l'adequació del comptador d'electricitat del Museu d'Història i Instal·lar el cablejat elèctric que van robar a l'Ermita de Sant Nicolau.

RECURSOS ECONÒMICS I LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

El 24 de novembre de 2011 el Consell Rector de l'Organisme autònom va aprovar el projecte de pressupost de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell per a l'exercici 2012, per un import total d'1.327.599,40 €; el programa d'actuació i la proposta de plantilla i relació de llocs de treball de l'organisme.

El 5 de gener de 2012 es va aprovar definitivament el Pressupost General de l'Ajuntament de Sabadell.

El 28 de febrer de 2013, el Consell Rector de l'Organisme Autònom va aprovar la proposta de liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2012, el resum de la qual és el següent:

DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICI CORRENT	138.433,28 €
DRETS PENDENTS DE COBRAMENT. EXERCICIS TANCATS	12.799,30 €
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICI CORRENT	46.701,78 €
OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT. EXERCICIS TANCATS	0,00 €
RESULTAT PRESSUPOSTARI	22.938,58 €
RESULTAT PRESSUPOSTARI AJUSTAT	83.402,41 €
ROMANENTS DE CRÈDIT	179.512,15 €
ROMANENT DE TRESORERIA TOTAL	88.627,86 €
ROMANENT DE TRESORERIA PER DESPESES GENERALS	88.627,86 €

ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

Fons

1. Objectiu

L'objectiu general d'aquest programa és el treball en el coneixement dels fons dipositats a l'AHS i, per tant, totes les mesures de conservació, restauració, substitució de suport i generació d'instruments de descripció encaminades a fer-los accessibles als usuaris de l'AHS.

2. Actuacions

2.1 Ingrés de documentació

Donacions i adquisicions

- **Fons Privats. Destaquen:**

1. Fons Leandre Roura i Garriga, 1917-1964. Donació d'Antonio Jiménez Aguilera. (10.01.12).
2. Fons Joan Salas i Anton, 1810-1931. Donació de Núria Flos i Travieso (07.03.12).
3. Fons Jaume Avellaneda Camins. Donació del creador (16.03.12).
4. Fons Centre Industrial de Sabadell. Donació de l'entitat (05/12).
5. Fons ABB. Expedients personals, de regulació d'ocupació i convenis. Completa el fons. Documentació procedent de la gestoria Milla de Sabadell (22.06.12).
6. Fons Famílies Ramon i Munt, 1819-1969. Donació d'Antoni Ramon Clusella (05.07.12).
7. Fons de la Societat Cinematogràfica Saló Imperial 1911, 1992-1997. Donació de Tomàs Pladevall Fontanet (06.09.12).
8. Fons Família Font Almirall, 1914-1957. Donació de Teresa Font Pujol (30.11.12).

- **Documents Fotogràfics i Documents Audiovisuals**

Aquest any la secció d'imatge i so de l'AHS ha rebut un total de 45 donacions que inclouen tota la variant de suports documentals propis de la secció (fotografies en paper, negatius, diapositives, postals, discos sonors, CD's, pel·lícules cinema-togràfiques, DVD's, cassettes, etc.).

Estadística total d'ingressos

▪ Arxiu Administratiu

Durant el 2012 han ingressat 132 transferències:

- Transferències internes: 70
- Transferències ordinàries: 62

▪ Arxiu de Protocols del Districte Notarial de Sabadell

L'any 2012 no hi ha hagut cap transferència.

▪ Fons Documentals Privats

Leandre Roura Garriga	0,1 ml.
Joan Salas Anton	0,5 ml.
Jaume Avellaneda Camins	0,8 ml. aprox.
Centre Industrial de Sabadell	1,0 ml.
ABB	5,0 ml. aprox
Família Ramon Munt	0,1 ml.
Societat Cinematogràfica Saló Imperial 1911	0,3 ml. aprox
Família Font Almirall	0,2 ml

Total **8,0 ml. aprox**

▪ Fons d'imatge i So

Durant tot l'any s'han anat produint fins a un total de 45 donacions a la Secció d'Imatge i So. Pel que fa a fotografia han entrat 661 positius entre originals i cessions per còpia. A més d'aquests, ha ingressat una donació de 10.499 (aproximadament) negatius del fotògraf local Pere Monistrol Masafred. No estan comptabilitzades les entrades que encara estan pendents de processar, però entre elles destaquem un àlbum de fotografies d'obra pictòrica de Camil Fàbregas (una raresa), una col·lecció de fotos dels aparadors de les "Pañerías Reunidas" (Marcet), un reportatge de l'interior de la presó de Sabadell poc abans del seu enderroc, donat per Xavier Sauquet i una col·lecció de fotos realitzades per Jaume Avellaneda Camins de temàtica familiar, social i reivindicacions ciutadanes en època de la dictadura.

Pel que fa a documents audiovisuals han ingressat 111 cintes cassette, 16 CD's, i 3 pel·lícules cinematogràfiques.

▪ Biblioteca

155 volums per a la biblioteca local.

Pel que fa a donacions destacades dins d'aquesta secció ens hem de referir a una col·lecció d'obres de teatre recollides per la S.C.R. El Ciervo, pendent de valorar i processar, alguns exemplars per a la col·lecció local de Magdalena Clerch i un conjunt de llibres de temàtica tèxtil efectuada per Vicenç Mayor.

▪ **Hemeroteca:**

Hemeroteca local	48 títols (4 de nous)
Hemeroteca referència	12 títols

Ingressen també fons de revistes del periodista sabadellenc Jaume Avellaneda, que s'incorporen a les hemeroteques privades.

Respecte els ingressos de publicacions locals i de referència cal destacar que cada cop són més nombroses les entitats i associacions que deixen de publicar en paper i passen a fer-ho electrònicament. Aquestes publicacions també es processen al CCUC.

2.2 Tractament dels fons de l'AHS

- **Arxiu Central (1979-2012)**

L'Arxiu Administratiu és l'arxiu que custodia aquells expedients, generats i gestionats per l'Ajuntament de Sabadell en les seves funcions i activitats, que han estat tancats i han finalitzat la seva vigència administrativa. Però com que els seus valors jurídics i fiscals poden estar encara vigents, aquesta documentació passa a tenir un cicle de vida semiactiu, per tant han d'estar accessibles per a la seva consulta o préstec, si és el cas.

Col·laboracions amb les unitats generadores

S'ha col·laborat amb diverses unitats:

Agència Tributària de Sabadell (ATSA):

Gestió documental i gestió del dipòsit per eliminar la documentació que ha prescrit i segons la TAD es pot destruir.

Serveis de Drets Civils i Ciutadania:

Implantació del Sistema de gestió documental.

Assessoria Jurídica:

Assessorament per a la neteja i tria documental dels expedients contenciosos administratius.

Secretaria General:

Recuperació, control, validació, digitalització i ordenació dels Decrets 2008.

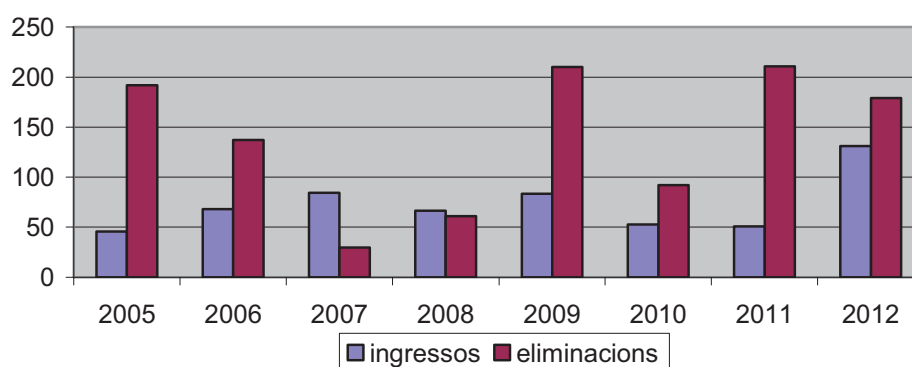
Servei de Recursos Humans:

Control de transferències.

S'han elevat a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació 5 expedients d'eliminació de documentació municipal.

Expedient de Tria	Capses eliminades	Total	Metres
02/2012	542	542	54,20
03/2012	236	236	23,60
04/2012	145	145	14,50
05/2012	532	532	87,78
TOTAL	1455 UI	1455 UI	180,08 m.

Arxiu Administratiu ingressos i eliminacions 2005-2012

Respecte la Descripció han augmentat les bases de dades en els següent registres:

Registres entrats a les bases de dades 2012

Base de Dades	Núm. Registres
- Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg)	1.797
- Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg eliminació)	2.191
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	1.504
- Arxiu Eliminació (inventaris)	816
TOTAL de registres nous:	6.308

Registres totals de les bases de dades 2012

Base de Dades	Núm. Registres
- Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg)	66.977
- Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg eliminació)	47.104
- Arxiu Administratiu Total (inventaris)	12.301
- Arxiu Administratiu Total (catàleg)	9.012
- Arxiu Eliminació (inventaris)	9.170
- Arxiu Eliminació (catàleg)	1.794
TOTAL	146.358

Fons Municipal Històric

Correspondència militar, 1873-1936	1,7 ml
Registres de passaports i passis de radi, 1839-1849	0,2 ml
Passaports, 1830-1854	1,1 ml
Passis de radi, 1836-1854	0,1 ml

Fons judicials

Jutjat d'Instrucció núm. 1. Expts. civils, 1953-1979	0,4 ml
Registre Civil. Certificats de defunció, 1888-1890	0,3 ml

Fons d'Associacions

Centre Industrial de Sabadell, 1874-1986	0,6 ml
--	--------

Fons personals

Leandre Roura Garriga, 1917-1964	0,1 ml.
Laureà Tamburini Gibernau, 1914-1943	0,1 ml.

Fons familiars

Família Ramon Munt, 1814-1968	0,1 ml.
Família Valls Baqué, 1867-1981	0,6 ml.

Fons d'empresa, comercials i professionals

Francesc Renom i Romeu. Neteja, classificació i ordenació.	1,2 ml.
--	---------

Col·lecció de documentació solta i manuscrits

Catalogació de 49 unitats arxivístiques, 1829-1998 0,6 ml

- **Secció d'Imatge i So**

Del 23 d'abril al 26 de juliol (tres mesos), Patrícia Álvarez Martínez, ha estat destinada per la Diputació de Barcelona dins el programa de suport a la Xarxa d'Arxius Municipals com a tècnic d'arxius per tal de treballar en diverses tasques en curs de la secció. Destaquem la intervenció en la continuació del programa de documentació de l'extens fons Joan Balmes i Benedicto i en l'inici dels treballs de neteja i instal·lació del fons de negatius en vidre de Joan Vilatobà Fígols. En el fons Balmes s'han incorporat 11.884 imatges a la base de dades, assolint la xifra de 59.590 imatges controlades dins un fons de quasi 90.000. Pel que fa al fons Vilatobà, les plaques netes, instal·lades, digitalitzades i controlades a la base de dades han estat 325 unitats.

Pel que fa a la base de dades amb imatges digitals incorporades tenim 69.413 ítems processats dels quals 32.593 són consultables per pantalla a la Sala de consulta de l'AHS

A banda de les tasques pròpies de la secció, es dona suport d'atenció al públic a la sala de consulta, suport específic a les consultes d'imatge i so, s'atenen i resolen les comandes resultants i es gestionen i realitzen totes les reproduccions documentals sorgides de l'atenció al públic en general.

Enguany, els tècnics de la Secció d'Imatge i So han iniciat un projecte denominat "memòria oral de la fotografia a Sabadell" consistent a enregistrar en vídeo entrevistes a persones vinculades al món de la fotografia local. Els entrevistats han estat: Eulàlia Renom, Martí Balmes Nonell, Jaume Avellaneda Camins, Joan Monistrol Pons i Luís Camerón.

- **Biblioteca**

S'han catalogat en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) un total de 1155 exemplars. Aquest total correspon a:

- les adquisicions per a la col·lecció local de l'any 2012
- una part dels exemplars de reserva de l'AHS pendents de catalogar
- un centenar d'exemplars de la col·lecció del fons personal de Ricard Simó i Bach
- 116 exemplars de la biblioteca de Pere Roca Garriga, donats per la seva vídua
- Biblioteca de La Benèfica del Vallès
- 11 obres inèdites de Leandre Roura recuperades per l'AHS a Osca

De les 1155 obres catalogades al CCUC l'any 2012, 109 exemplars han resultat ser noves altes en l'esmentat catàleg, és a dir, es tracta d'obres que, en el conjunt de les biblioteques catalanes que integren els seus fons en el CCUC, només es poden trobar a l'AHS.

S'assumeix, juntament amb Gisela Figueras, l'elaboració d'una bibliografia exhaustiva sobre l'obra de l'historiador i metge sabadellenc Antoni Bosch i Cardellach, que ha de completar un estudi profund sobre la seva figura, previst de publicar l'any 2013. En aquest mateix sentit, l'any 2012 des de la secció de Biblioteca es col·labora amb el número 33 de la revista Arraona dedicat a Antoni Bosch i Cardellach pel que fa a la bibliografia que hi apareix.

Pel que fa a la tria i selecció de materials hem de destacar la donació que s'ha fet per part de l'AHS a la Biblioteca de Catalunya d'unes setanta caixes de llibres de les col·leccions de Ricard Simó i Pere Roca.

Des de la secció es continua fent el suport en l'atenció al públic de la sala de consulta de l'AHS.

- **Hemeroteca**

Des del mes de gener, i amb dedicació exclusiva durant els mesos de setembre a desembre, la secció d'Hemeroteca dedica tots els seus esforços a l'edició de la revista Arraona, de la que se'n presenta públicament el nou número el mes de desembre.

Es col·labora amb la Fundació Bosch i Cardellach per a la creació d'una base de dades sobre l'obra completa de l'historiador i metge sabadellenc Antoni Bosch i Cardellach, la qual a més a més, es completa i actualitza amb la inclusió de noves referències localitzades. En la mateixa línia s'elabora una bibliografia de l'obra de l'autor per a ser publicada com annex al dossier temàtic de la revista Arraona número 33 i juntament amb la secció de biblioteca es treballa amb la FBC en les actes del Congrés Internacional "Construcció i projecció de la memòria personal a l'Europa moderna".

La secció comparteix aquesta tasca amb la catalogació de la col·lecció hemeroteca corrent i retrospectiva local al CCUC, dels que s'entren 225 registres al catàleg. També s'unifiquen els catàlegs de l'hemeroteca en la seva versió impresa, a fi de facilitar la cerca i fer-la més exhaustiva.

Es crea una exposició virtual dedicada a la figura del poeta sabadellenc Joan Oliver, en motiu del 25è aniversari de la seva mort i es treballa en la creació i manteniment del web 2.0 a través de la xarxa Facebook. Juntament amb Olga Tàpias també es redacta un article sobre aquesta incorporació a les xarxes socials per a la revista Arraona.

S'incorpora el nou número de la revista al portal RACO.

Respecte la digitalització que va ser possible durant el 2011, la secció arriba a un acord amb la Biblioteca de Catalunya per tal d'integrar finalment la Revista de Sabadell al portal ARCA. Així mateix es comencen les tasques per tal de posar el Diari de Sabadell dels anys 1942 a 1977 també al portal ARCA, i facilitar la consulta a l'usuari final, ja que aquesta és una de les publicacions més

consultades de l'AHS. La feina queda interrompuda per falta de pressupost a l'espera d'una partida econòmica per a finalitzar aquest projecte.

A part d'aquestes tasques es continua amb les pròpies de la secció com el manteniment de l'hemeroteca corrent, la catalogació de l'hemeroteca històrica, suport d'atenció al públic de la sala de consulta i manteniment de la pàgina web.

L'Hemeroteca dóna suport a l'atenció a sala i ha treballat en la unificació d'un mailing de l'AHS, per a la difusió i la comunicació d'actes i notícies de la institució.

Difusió

1. Objectius

Els objectius generals d'aquest programa són l'atenció presencial dels usuaris a la sala de consulta de l'AHS, l'atenció escrita i la generació de productes editorials per a la difusió dels fons o de les activitats de l'AHS, inclosa la web de l'AHS

2. Actuacions

2.1 Servei al públic

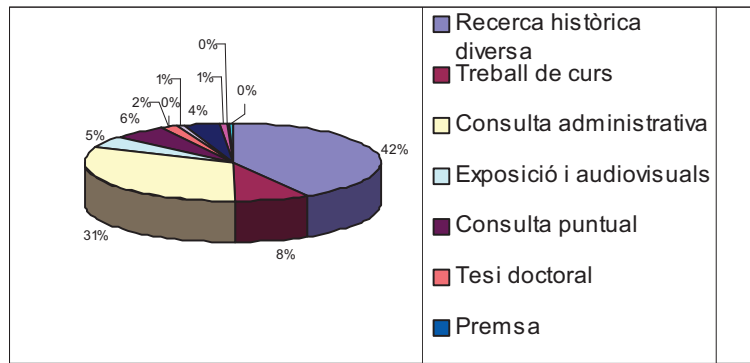
Nombre d'usuaris i consultes per tipus d'usuari

	Usuaris	Consultes
Investigador	645	1551
Ciudadà –no investigador-	802	1990
Personal de l'Ajuntament	218	656
Estudiant	46	88
Estudiant universitari	155	437
Administratius de la gestió privada	296	486
Documentalista i periodista	100	325
Altres administracions públiques	8	22
	2270	5555

Nombre d'usuaris i consultes per objecte de recerca

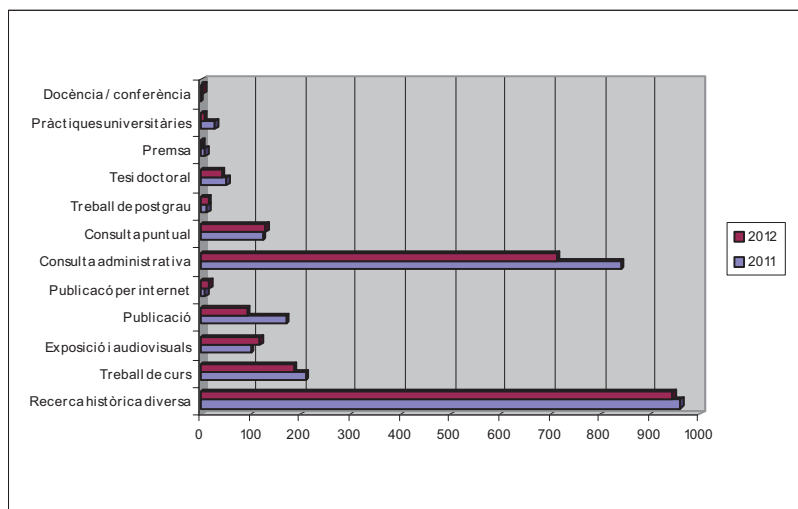
	Usuaris	Consultes
Recerca històrica diversa	945	2796
Treball de curs	185	492
Consulta administrativa	713	1349
Exposició i audiovisuals	118	364
Consulta puntual	129	121
Tesi doctoral	42	147
Premsa	2	2
Treball de postgrau	14	62
Publicacions	93	163
Publicació per internet	17	32
Pràctiques universitàries	7	9
Docència/Conferència	5	18
	2270	5555

Distribució percentual dels usuaris segons l'objecte de recerca

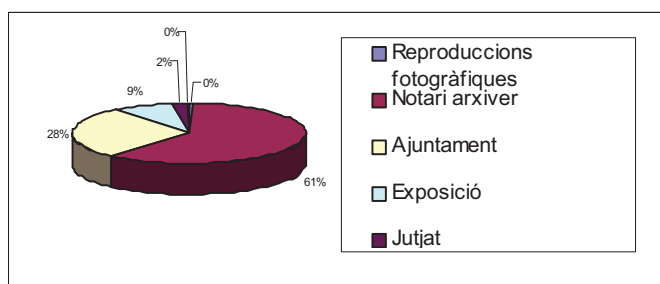
Evolució dels usuaris per objecte de recerca, 2011-2012

	2011	2012
Recerca històrica diversa	960	945
Treball de curs	209	185
Exposició i audiovisuals	100	118
Publicació	171	93
Publicació per internet	8	17
Consulta administrativa	842	713
Consulta puntual	123	129
Treball de postgrau	12	14
Tesi doctoral	52	42
Premsa	9	2
Pràctiques universitàries	29	7
Docència / conferència	-	5
	2.515	2.270

Nombre de préstecs per tipus de sortida

Reproduccions fotogràfiques	5
Notari arxiver	652
Ajuntament	297
Exposició	93
Jutjat	20
Préstec interbibliotecari	3
Total	1.070

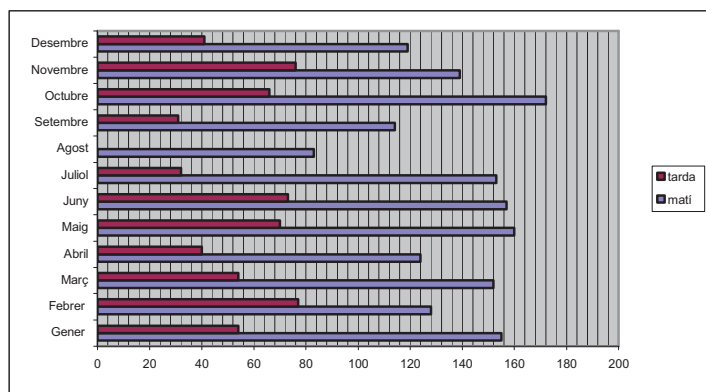

Tipus i nombre de documents utilitzats en el préstec

Capsa	1
Carpeta	2
Cartell	5
Documents sòlts	74
Expedients	300
Plànols	3
Publicació periòdica	7
Volum	678
Total	1.070

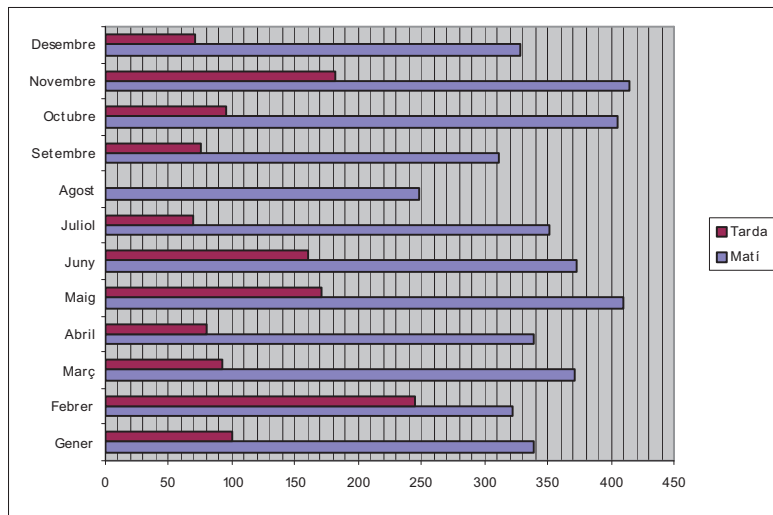
Distribució d'usuaris per mesos i torns

	Matí	Tarda	Total
Gener	155	54	209
Febrer	128	77	205
Març	152	54	206
Abril	124	40	164
Maig	160	70	230
Juny	157	73	230
Juliol	153	32	185
Agost	83	0	83
Setembre	114	31	145
Octubre	172	66	238
Novembre	139	76	215
Desembre	119	41	160
Total	1.656	614	2.270

Distribució de consultes per mesos i torns

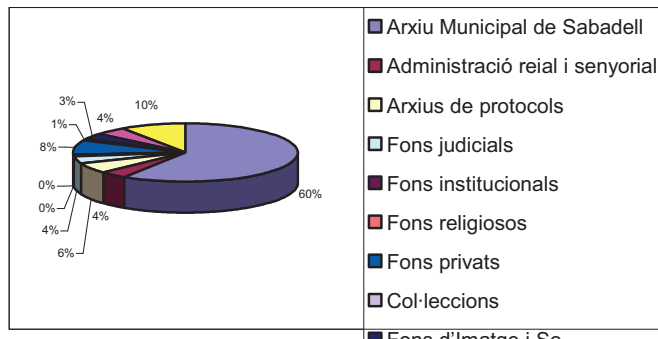
	Matí	Tarda	Total
Gener	339	100	439
Febrer	322	245	567
Març	372	93	465
Abril	339	80	419
Maig	410	171	581
Juny	373	160	533
Juliol	351	69	420
Agost	248	0	248
Setembre	311	75	386
Octubre	405	96	501
Novembre	414	182	596
Desembre	329	71	400
Total:	4.213	1.342	5.555

Consultes per fons d'arxiu

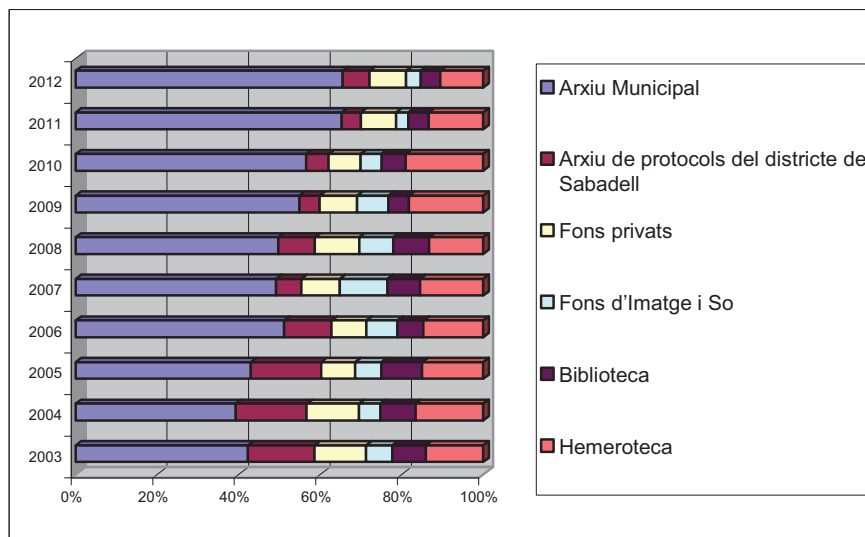
Arxiu Municipal de Sabadell	3.293
Administració reial i senyorial	210
Arxius de protocols	331
Fons judicials	231
Fons institucionals	20
Fons religiosos	20
Fons privats	452
Col·leccions	46
Fons d'imatge i So	185
Biblioteca	236
Hemeroteca	531
Total	5.555

Distribució percentual de les consultes per fons d'arxiu

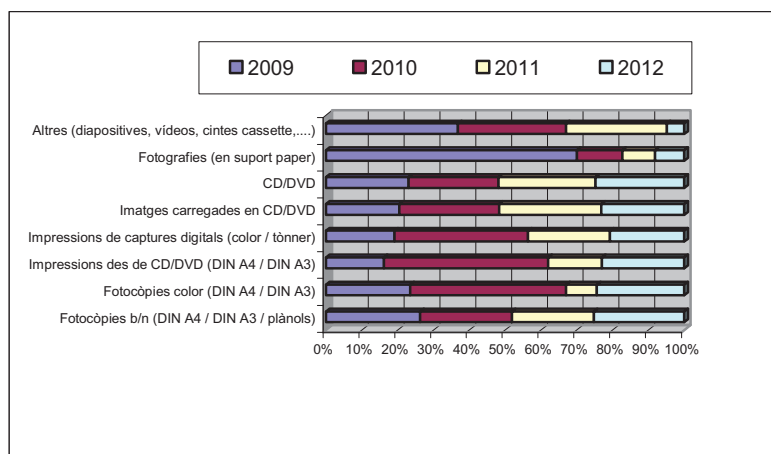
Evolució decennal. Fons més consultats

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Arxiu Municipal	2.080	1.970	2.181	2.707	2.388	2.693	2.794	2.717	3.695	3.293
Arxiu de protocols del districte de Sabadell	804	873	873	612	298	490	255	264	264	331
Fons privats	618	643	422	454	461	589	468	375	489	452
Fons d'imatge i So	319	264	327	403	568	453	391	249	172	185
Biblioteca	404	433	509	338	387	476	257	284	284	236
Hemeroteca	692	832	758	775	751	720	927	912	756	531
Total	4.917	5.015	5.070	5.289	4.853	5.421	5.092	4.801	5.660	5.028

Reproducció documental generada pel servei d'atenció al públic

	2009	2010	2011	2012
Fotocòpies b/n (DIN A4 / DIN A3 / plànols)	8.326	8.047	7.214	7.963
Fotocòpies color (DIN A4 / DIN A3)	63	116	23	65
Impressions des de CD/DVD (DIN A4 / DIN A3)	490	1.393	453	696
Impressions de captures digitals (color / tònner)	721	1.402	861	778
Imatges carregades en CD/DVD	1.588	2.155	2.215	1.791
CD/DVD	76	82	89	81
Fotografies (en suport paper)	276	50	36	32
Altres (diapositives, vídeos, cintes cassette,...)	38	31	29	5

Evolució de les sol·licituds de reproducció de la secció d'Imatge i So:

ANY	Positius	Imatge digital	Diapos	Negatiu	Reutilització	Imatge mòbil	Impressió digital	TOTAL
2003	268	0	83	7	0	0	0	358
2004	505	0	42	12	0	0	0	559
2005	503	99	26	0	14	0	0	642
2006	493	217	0	0	2	0	0	712
2007	649	282	0	0	14	0	0	945
2008	569	838	0	0	9	0	0	1416
2009	275	1546	0	0	25	37	13	1846
2010	45	1737	0	0	14	8	174	1978
2011	36	1671	0	0	27	8	96	1838
2012	31	1622	0	0	3	12	150	1818
TOTAL	3514	6390	151	19	105	65	433	10516

Participació en exposicions mitjançant préstec de documents originals

- “El primers impressors sabadellencs”. Mostra de llibres. Biblioteca del Vapor Badia . Abril (Sant Jordi).
- “Singulars propis: Josep Madaula”. Alliance Française de Sabadell. De setembre a desembre.
- “Pedres litogràfiques, 1915-1917”. Dins: *Descobriu la joia del Museu*. MHS. Maig.
- "Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil". MHS. Inici: setembre 2012.
- “Col·lectiva d’artistes. Pro-damnificats riudes 1962”. MAS. De setembre a novembre.

Programa pedagògic

- 18 de gener. Institut Puig de la Creu (Castellar del Vallès). 1r Batxillerat. 14 alumnes.
- 25 de gener. Institut Puig de la Creu (Castellar del Vallès). 1r Batxillerat. 15 alumnes.

Publicacions de l’Arxiu

Es publica el número 33 de la revista *Arraona*, la qual es presenta públicament el mes de desembre. La revista es publica en versió digital amb l’opció d’obtenir l’exemplar imprès sota demanda.

Fons

1. Objectius

Els fons són la columna vertebral de tota institució museística, són la base per construir tots aquells continguts que s'estudien i es donen a conèixer a través de publicacions, exposicions, visites, didàctiques, etc., en definitiva gran part dels programes de recerca i de difusió.

Com a fons patrimonial entenem tots aquells béns que es guarden als magatzems dels museus municipals, i tots aquells altres que es poden trobar en el territori, estem parlant, en aquest cas, per exemple del patrimoni escultòric, així com també els immaterials.

- Els nous ingressos.

El MAS ha de vetllar per incrementar la quantitat i la qualitat dels seus fons, definint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com a museu municipal té plantejats, i que, en definitiva, es resumeixen en la història de l'art de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són, majoritàriament, en forma de: donació, dipòsit, comodat, compra i recollida.

És fonamental el treball en coordinació amb l'Oficina de patrimoni i l'Àrea d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni de l'Ajuntament, pel que fa al seguiment tècnic de les escultures ubicades a la Via Pública. Aquest seguiment tècnic ha de permetre incrementar i millorar els fons del MAS.

- La conservació dels fons. Comprèn:

L'ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions.

La col·lecció d'art es guarda quasi bé tota a la Casa Turull, menys la col·lecció d'arts decoratives que es guarda al magatzem del MHS al carrer d'Agricultura.

La conservació preventiva i els manteniments.

Consisteix en crear, controlar i mantenir les condicions ambientals necessàries, tant als magatzems, les sales d'exposició com als elements patrimonials dispersos per la ciutat per què el bé material o immaterial perduri en el temps el màxim possible.

La restauració.

Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i manteniments.

- La documentació

Els fons dels museus han d'estar, com a mínim, ben registrats i documentats.

Pel que fa a les col·leccions, cal seguir els criteris marcats per la llei de museus, a partir del programari informàtic, Museum Plus, recomanat per la Generalitat de Catalunya.

- El moviment dels béns

Les col·leccions estan subjectes a un continu moviment, la intensitat del qual varia i és d'impossible previsió. Cal gestionar aquests moviments siguin producte d'iniciatives internes com de consultes, préstecs temporals o permisos de reproducció externs.

- La biblioteca i el CDMAS

Cal continuar el manteniment i la gestió de la biblioteca i del centre de documentació del MAS, per què arribi a ser una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica local.

2. Actuacions

2.1 Els nous ingressos

Donacions

Diverses persones físiques i jurídiques han donat un total de 61 obres aprox.

Traspassos:

Hem rebut 5 traspassos procedents de Gabinet de l'Alcaldia de l'Ajuntament Sabadell.

Comodats:

Autometria 600 de Joan Vila Casas

S'ha prorrogat el comodat per part de M. Christine Vila de l'obra *Autometria 600*, que és un automòbil Seat sis-cents amb intervenció pictòrica de l'artista, de voltants de l'any 1975.

La seva ubicació a l'entrada de la Biblioteca Vapor Badia de Sabadell des de la seva inauguració l'ha convertit en un objecte de referència i d'ampli gaudiment pel nombrós públic usuari de la biblioteca.

2.2 La conservació preventiva i els manteniments

Emmagatzematge, conservació preventiva i manteniment de les col·leccions

S'han continuat les tasques habituals de manteniment de les col·leccions ja emmagatzemades així com dels nous ingressos.

Els tècnics del MAS han dut a terme un control periòdic de les condicions d'emmagatzematge de les col·leccions, tant les que es conserven en els espais de reserva de la Casa Turull i del magatzem del carrer de l'Agricultura, com de les que s'han exposat, tant a l'exposició permanent com a les diferents exposicions temporals.

Pel que fa al control climàtic, s'ha continuat amb la dinàmica d'emetre un informe anual en el qual, a més de les dades recollides pels aparells de mesura (de la temperatura i de la humitat relativa), es fa un resum de les incidències i es proposen les actuacions necessàries per adequar al màxim possible les condicions dels espais d'exposició i magatzem a les directrius recomanades per a la conservació preventiva de les obres d'art.

Pel que fa a les tasques de manteniment de les escultures a la via pública, que es gestionen des del MAS, durant l'any 2012 no hi ha hagut cap intervenció.

- La col·lecció d'arts decoratives

L'any 2012 estava previst iniciar una línia d'actuacions anuals per a la millora de les condicions de conservació i d'emmagatzematge de la col·lecció d'arts decoratives que es conserva en el magatzem del carrer de l'Agricultura. El volum de feina i les característiques d'aquests objectes (es tracta bàsicament de mobiliari) va fer que es plantegés aprofitar la presència d'alumnes en pràctiques de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de la Generalitat de Catalunya per dur a terme aquesta acció.

Durant el curs 2011-12, però, no va ser possible comptar amb cap alumne en pràctiques, motiu pel qual no es va poder iniciar la feina prevista. Ara bé, per al curs actual sí que es compta amb l'ajuda d'una alumna de l'Escola que iniciarà les pràctiques el dia 20 de febrer de 2013. Per tant, la primera fase d'aquesta actuació es farà al llarg del primer semestre de 2013.

- Ampliació de les mampares de graella a la Casa Turull

Al 2012 s'han acabat les tasques de reubicació de les col·leccions a les noves mampares de graella que l'any 2010 es van instal·lar al magatzem de la Casa Turull, i que van permetre guardar en òptimes condicions totes les obres de gran format de la col·lecció del MAS.

- La col·lecció Vilatobà

Les tasques de revisió de l'estat de conservació, neteja, embalatge i correcte emmagatzematge de tota la col·lecció Vilatobà estan actualment en diferents estadis, en funció del tipus d'objecte.

Així, tota l'obra pictòrica (més de 170 objectes) actualment ja està correctament emmagatzemada al magatzem de la Casa Turull.

El mobiliari s'ha ubicat als espais corresponents del magatzem que els Museus Municipals de Sabadell tenen al carrer de l'Agricultura.

La col·lecció de fotografia, en canvi, en aquest moment està en fase de neteja de tot el material, tant positius com negatius en placa de vidre. Aquestes tasques són responsabilitat dels tècnics de la secció d'imatge i so de l'Arxiu Històric de Sabadell, que estan especialitzats en la manipulació i la conservació d'aquest tipus de material, i que s'encarreguen de netejar, instal·lar, inventariar, establir signatures i preparar tot el material perquè sigui digitalitzat i es pugui conservar en dipòsits. Posteriorment, els tècnics del MAS iniciaran les tasques de registre i documentació del fons seguint el sistema habitual de documentació del Museu.

La restauració

1. Restauració d'obres d'exposicions temporals

Al llarg de l'any 2012 s'ha revisat l'estat de conservació de tots aquells objectes de la col·lecció que durant l'any han participat en el programa d'activitats i d'exposicions, tant produïdes pel propi MAS com per d'altres entitats. En el cas que ha estat necessari s'ha procedit a la seva restauració.

Les obres restaurades són les següents:

Per a l'exposició *Josep Madaula, pintura i experiència*, del 5 de setembre al 16 de desembre de 2012, l'obra següent:

- Josep Madaula, *Cadira*, 1984. Acrílic sobre tela, 116 x 53 cm. Propietat d'Agustí Estadella.

2. Restauració preventiva i sistemàtica

El MAS ha seguit adherint-se al Programa de restauracions de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

Dins d'aquest programa d'ajuts per al 2012, s'ha completat la restauració de les obres següents:

- Josep Espinalt, *Al·legoria de l'Arquitectura*, finals del segle XIX. Oli sobre tela. Aprox. 138,5 x 52,2 cm. MAS, 3111.
- Josep Espinalt, *Al·legoria de la Música*, finals del segle XIX. Oli sobre tela. Aprox. 138 x 54,3 cm. MAS, 3112.

Amb aquestes intervencions es completa la restauració del conjunt de sis figures femenines al·legòriques a les arts i les ciències que formaven part de la decoració mural que Josep Espinalt va fer per a la Casa Barata de Sabadell, avui desapareguda.

Així mateix, el MAS ha seguit col·laborant amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya. Durant el curs 2011-2012, s'ha completat la restauració de 9 de les 14 obres que s'havien ofert l'any 2010. La resta d'obres es restauraran al llarg del curs 2012-2013.

2.3. La documentació

El 2012 el MAS ha donat per acabat tot el procés de revisió de les incidències generades durant el procés de migració que l'any 2006 es va fer de les dades de l'antic programa de documentació de col·leccions (DAC) al programa Museum Plus, que és el que actualment utilitzem tots els museus catalans.

D'altra banda, s'ha seguit fent el manteniment de les dades que recullen les fitxes de documentació, fent especial esment a les relatives a la història de l'objecte, als expedients vinculats i a les imatges documentals dels objectes.

Igualment, s'ha seguit mantenint al dia la documentació dels nous ingressos, registrant, documentant i fotografiant totes les noves obres que al llarg de l'any han ingressat a la col·lecció.

Destaquem les accions següents : *Col·lecció Vilatobà; Els testimonis orals* (gravació d'una taula rodona al voltant del pintor Josep Madaula, que va ser una acció que es va fer al mes de novembre com a activitat paral·lela a l'exposició temporal *Josep Madaula, pintura i experiència*, en el marc del cicle *Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporanis*); *Llistat d'obres de la col·lecció a la pàgina web de l'Ajuntament de Sabadell; Millora de l'arxiu i la documentació dels informes de restauració; Joan Vila Cinca* (s'han introduït totes les fitxes dins del mòdul de bibliografia i s'han fet tots els lligams necessaris amb la fitxa de l'autor i de les obres referenciades per cada font); *Museus en línia* (projecte del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per publicar els fons dels museus de Catalunya)

2.3 El moviment dels béns

Durant l'any 2012 s'han continuat atenent les consultes d'estudiosos i del públic en general, així com les demandes de préstec temporal i els permisos de reproducció que s'han considerat adequats per a l'estudi, conservació i difusió de les col·leccions.

Préstecs concedits

- Al Cross Links e.V, per participar a la itinerància de la segona edició del projecte "Re.Act.Feminism#2 – A Performing Archive", del 23 de març de 2012 a l'1 de setembre de 2013, diverses obres de l'artista Fina Miralles.
- A l'Ajuntament de Castellar del Vallès, per participar a l'exposició temporal sobre el pintor Raimon Roca, del 20 d'abril al 13 de maig de 2012, una obra de l'artista Raimon Roca.
- A l'Ajuntament de Morella, per participar a l'exposició temporal sobre artistes visuals morellans, de l'11 al 31 d'agost de 2012, diverses obres de l'artista Manuel Rallo.
- A l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, per a l'exposició temporal itinerant sobre Manuel Cano de Castro, dins del programa Coincidències Insòlites de la

Diputació de Barcelona, del 4 d'octubre al 4 de novembre de 2012, una obra de l'artista Manuel Cano.

- Al Museu Thermalia de Caldes de Montbui, per a l'exposició temporal itinerant sobre l'exposició temporal sobre els frescos que Antoni Vila Arrufat va fer a l'església de Sant Sebastià de Montmajor, de l'11 d'octubre de 2012 al 13 de gener de 2013, diverses obres de l'artista Antoni Vila Arrufat.
- A la Fundació Municipal Joan Abelló de Mollet del Vallès, per a l'exposició temporal itinerant sobre Manuel Cano de Castro, dins del programa Coincidències Insòlites de la Diputació de Barcelona, del 13 de novembre de 2012 al 14 de gener de 2013, una obra de l'artista Manuel Cano.
- Al centre Arts Santa Mònica de Barcelona i a la Fundació Palau de Caldes d'Estrac, per a l'exposició temporal itinerant "La Revolta Poètica", del 29 de novembre de 2012 al 15 de juny de 2013, una obra de l'artista Fina Miralles.

Préstecs d'altri

- Per a formar part de l'exposició "Togores, Manolo, Prats de Molló, 1927.COINCIDÈNCIES INSÒLITES. CERDANYOLA / SABADELL ", dues obres del Museu d'Art de Cerdanyola.
- Per a formar part de la mostra " Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesús Led, dues versions sabadellenques. Descobreix una joia del museu", l'obra següent, una obra de Jesús Led.
- Per a formar part de l'exposició "Josep Madaula, pintura i experiència", dins del cicle "Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporanis", 115 obres.
- Per a formar part de l'exposició "Brossa – Rovira. Art I Ofici", 37 escultures; 19 ceràmiques i 5 terracotes.
- Per a formar part de l'exposició "Cartell de la Festa major de Sabadell'2012, documentació original diversa procedent de l'ESDI - Fundació FUNDIT
- Per a formar part de l'exposició "Col·lecció sbd'art sobre cotó", 50 obres.

2.4. Consultes

S'han continuat atenent les peticions de consultes d'objectes del fons per part d'investigadors, especialistes i públic general.

2.5. L'arxiu, i la biblioteca / CDMAS

Durant l'any 2012, s'han continuat amb les actuacions habituals d'ampliació, manteniment i consulta de l'arxiu, i la biblioteca del MAS, CDMAS.

Val a dir, que la major part de les publicacions ingressen com a resultat dels intercanvis que el MAS porta a terme a d'altres institucions afins.

Recerca

1. Objectius

- Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MAS, siguin les col·leccions, els elements o temes generals d'art d'interès local.
- Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.
- Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.
- Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.
- Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.
- Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic del MAS per a treballar específicament els aspectes d'història de l'art, així destaquem els departament de Turisme, l'Oficina de Patrimoni, Educació, i més específicament, amb l'Estruch, centre de promoció de la creació contemporània.

2. Actuacions

Com ja és habitual, a través dels historiadors de l'art de l'equip tècnic dels museus o traves d'estudiosos externs, s'han portat a terme totes aquelles recerques programades o que oportunament han tingut interès.

Destaquem aquells projectes específics programats:

2.1. Josep Madaula. Singulars Propis. Artistes sabadellencs contemporanis

El comissariat d'aquesta exposició es va encarregar a Àlex Mitrani, historiador i crític d'art, que ha treballat estretament amb Josep Madaula.

Les recerques per al catàleg de l'exposició *Josep Madaula, pintura i experiència* van anar a càrrec de:

Àlex Mitrani, amb els textos “Madaula. Pintura i experiència” i “Sobre el paper: Madaula il·lustrador”

Pilar Vélez, historiadora de l’art i directora dels museus del DHUB (Disseny Hub Barcelona), amb el text “Josep Madaula, pintor”

Josep M. Ripoll, filòleg i crític literari, amb el text “Omplir el buit”

Pel que fa als continguts, vegeu el capítol de difusió.

2.2 Fina Miralles i les Matances

Durant l’any, el museu ha treballat amb el grup de recerca format per Maia Creus, Tamara Díaz, Inés Martins i Victoria Sacco, la Fundació Ars i Esdi en l’elaboració d’un documental sobre la sèrie Matances de Fina Miralles, conservada al museu d’art de Sabadell.

2.3. Descobreix les joies dels museus. Els Sant Sopar d’Antoni Estruch i de Jesús Led

En el marc del programa de la Generalitat Descobreix una joia del museu per al Dia Internacional dels museus, el MAS va presentar una petita exposició amb el títol “ Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesús Led, dues versions sabadellenques”, el comissariat, la recerca, la documentació i l’elaboració de textos d’aquesta exposició ha anat a càrrec dels tècnics dels MAS. en la qual es proposava un joc entre dos artistes sabadellencs que, amb un segle de diferència, han treballat sobre un mateix tema: el Sant Sopar. Els artistes eren Antoni Estruch (Sabadell, 1872 – Buenos Aires, 1957) i Jesús Led (Sabadell, 1987) i els seus dos Sants Sopars van oferir lectures molt personals i artístiques d’aquest clàssic de la història de l’art.

Pel que fa als continguts, vegeu el capítol de difusió.

2.4. Sobre autors de la història de l’art de Sabadell. Josep Espinalt i les al·legories de la Casa Barata

La impossibilitat de tenir restaurat el conjunt de pintures atribuïdes a Josep Espinalt procedents de la Casa Barata va fer que és posposés el projecte d’exposició que hi havia previst. Tot i així, es va contactar amb la historiadora de l’art Maria de la Gràcia Salvà Picó, que està fent una recerca sobre les al·legories a Catalunya, qui va acceptar la nostra proposta d’introduir aquest conjunt en el seu projecte de recerca. Està previst que al 2013 la senyora M. Gràcia Salvà publiqui un petit article sobre aquestes pintures a la revista *Arraona*.

Pel que fa als continguts, vegeu el capítol de difusió.

2.5. Joies d’art. Reinterpretació i noves mirades

Durant l’any 2012 es proposava iniciar una línia de recerca i de reinterpretació d’objectes artístics a partir de temes o punts de vista renovadors. En aquesta línia, al llarg de l’any s’han treballat els aspectes següents:

En el marc de l'exposició *Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesús Led. Dues versions sabadellenques*, presentada amb motiu del Dia Internacional dels Museus, es van confrontar dos Sants Sopars dels dos artistes sabadellencs, establint un diàleg i un joc de mirades i conceptes entre pintors amb cent anys de diferència.

En el marc del programa de commemoració dels 50 anys dels aiguats de 1962, el MAS va emprendre una recerca sobre l'exposició col·lectiva d'artistes proclamatius que es va fer a Sabadell, en la qual l'Ajuntament va adquirir un conjunt d'obres que es conserven a la col·lecció del Museu. Les obres es van exposar conjuntament per primera vegada.

Pel que fa als continguts, vegeu el capítol de difusió.

2.6. Les escultures al territori

Durant l'any 2012 el MAS ha seguit la seva tasca d'actualització i inventari de la documentació de les escultures situades a la via pública i s'han inclòs les escultures que es van instal·lar durant l'any anterior, com *L'home de bronze* d'Agustí Puig. Les tasques de recerca i documentació sobre les escultures a la via pública de la ciutat, per al manteniment del catàleg d'escultures a la via pública de Sabadell les han realitzat els tècnics del Museu.

A més, durant el 2012 s'ha implementat el projecte LAYAR de realitat augmentada. Es tracta d'una aplicació per a telèfons mòbils que, a través de la càmera i la geolocalització, permet obtenir informació del lloc on s'està només enfocant qualsevol punt des d'on s'està. En aquest cas, es tractava d'oferir als ciutadans informació bàsica sobre les escultures que hi ha a Sabadell. Els tècnics del MAS han preparat tota la informació necessària i han redactat els textos per a l'aplicació.

2.7. Borrell Invisible. Documental

Durant l'any 2012 la productora Pirinaigua Audiovisuals va estar produint el llargmetratge documental "Borrell. Invisible", dirigit per Aleix Gallardet, amb la col·laboració, entre d'altres del MAS pel que fa a la recerca de continguts.

2.8. Consell de redacció de la revista Arraona

El Museu d'Art forma part del consell de redacció de la revista Arraona, revista dels museus i de l'arxiu, per a la recerca i difusió de temes inèdits d'història i d'art local.

Veure capítol de publicacions.

2.9. La Mirada Tàctil. Mòdul multisensorial. Joan Vila Cinca i els inicis de l'art sabadellenc.

És una proposta per facilitar l'accés tàctil als continguts del Museu d'Art de Sabadell.

Presentarà els orígens de l'art a Sabadell, de la mà d'un dels seus protagonistes, Joan Vila Cinca, i d'una de les obres més emblemàtiques de l'exposició permanent del Museu, el paisatge de Sabadell de l'any 1910 que l'inicia.

La presentació es portarà a terme l'any 2013.

El programa de la Mirada Tàctil està produït per la Xarxa de Museus Locals amb la col·laboració de l'ONCE.

2.10. Col·laboracions

S'han continuat les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com amb entitats locals o nacionals per al desenvolupament de diferents accions.

Difusió

1. Objectius

- Activar el interès del gran públic

Incentivar la presència d'exposicions i activitats d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat i d'importància.

- Continuar la línia de difusió de temes d'art local

Continuar l'estudi d'aquells temes artístics locals que han conformat la nostra identitat. Aquestes recerques han de permetre anar configurant renovats discursos sobre el nostre patrimoni artístic i la forma de difondre'l.

- Recuperar i difondre temes artístics d'abast nacional

El context nacional és absolutament necessari per entendre la localitat. És per aquesta raó que des del MAS es potenciaren les exposicions i les activitats que ajudin a entendre el marc i context on Sabadell es desenvolupava al llarg de la història.

- Els museus i la contemporaneïtat

Es continuarà treballant amb la creació artística contemporània més actual, tant des del punt de vista de suport, adquisició, valoració com difusió. Així volem destacar que es continuarà l'estreta col·laboració amb l'Estruch, Centre de suport a la creació contemporània, pel que fa a la producció conjunta de propostes de treball.

Se seguiran potenciant les relacions del MAS amb els artistes locals, tan a títol particular com a través d'altres entitats existents.

- Esdeveniments locals i nacionals

Es programaran accions afins amb la celebració d'esdeveniments tant locals com nacionals, amb una finalitat clara de participació i de contextualització .

- Les col·laboracions i coorganitzacions

Se seguiran potenciant les relacions del MAS, tan a títol particular com a través de les taules existents a l'efecte, com és per exemple l'Oficina de patrimoni i l'Oficina de difusió artística de la xarxa de museus locals de la diputació de Barcelona, la comissió d'arts visuals de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, amb les principals entitats culturals del nostre país.

- Continuar amb l'estudi i difusió dels fons propis

D'acord amb la definició de fons que hem desenvolupat al programa corresponent, el MAS ha d'incidir especialment en l'estudi dels fons propis (col·leccions, béns patrimonials i no tangibles) . Es continuaran destacant en l'estudi i la difusió d'aquells objectes i disciplines tècniques considerades erròniament com a menors.

- Planificar, coordinar i gestionar les exposicions permanents dels museus.

- Planificar, coordinar i gestionar el desenvolupament dels diferents projectes d'intervenció museística, senyalització i difusió en edificis, elements patrimonials, itineraris temàtics, entre d'altres afins.

- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals dels museus.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'exposicions temporals itinerants de producció pròpia.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'activitats de dinamització.

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, cursos, presentacions, petites mostres, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.

- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'activitats didàctiques i per a grups.

A través de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre l'art de Sabadell.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'edicions del MAS, compostat, a grans trets, per diverses col·leccions: els catàlegs de les exposicions de producció pròpia, els catàlegs de les exposicions permanents, la Revista Arraona i les publicacions d'àmplia difusió (Opuscles).

- Planificar, coordinar i gestionar les eines de comunicació del MAS.

A través de materials i mitjans de difusió, publicitat, premsa, pàgina web, etc.

2. Actuacions

2.1. *Exposició permanent i Casa Turull*

Durant el 2013 els tècnics del MAS han fet una revisió periòdica dels diferents espais d'exposició permanent de la Casa Turull.

S'han substituït els fulls de sala de l'exposició permanent del segon pis de la Casa que estaven en mal estat o que s'havien perdut.

2.2 *Exposicions temporals*

Les propostes per aquest any per ordre cronològic han estat les que definim a continuació:

- **Made in Sabadell (veure apartat projectes transversals)**
- **Togores, Manolo, Prats de Molló, 1927.COINCIDÈNCIES INSÒLITES. Cerdanyola / SABADELL**

Al MAS

Dates: del 13 de desembre del 2011 al 5 de febrer del 2012

Organització: Museu d'Art de Sabadell, Museu d'Art de Cerdanyola, Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

Comissariat: MAS i MAC

Amb activitats de dinamització.

Museus en xarxa, coincidències insòlites és una activitat de la Xarxa de Museus Locals. Els museus participants posen en diàleg dues peces o un esdeveniment que implica una relació simbòlica, estètica o conceptual. Aquesta proposta permet reflexionar sobre els objectes, els esdeveniments, els museus i els municipis

S'exposaren conjuntament un dibuix de Josep de Togores de Totote, esposa de Manolo Hugué, de l'any 1927 propietat del Museu d'Art de Sabadell i una escultura de Manolo Hugué que és el cap de Titi, filla de Josep de Togores, també de l'any 1927, propietat del Museu d'Art de Cerdanyola, juntament amb d'altres obres.

- **Joan Vilatobà. Fotografies**

Al MAS

Dates: del 17 de febrer al 29 de març

Organització: MAS

Arran del treball de recerca i posterior emissió del capítol, emès el dia 17 de febrer, del programa "Fotografies", dirigit per Antoni Tortajada i dedicat a la fotografia artística i en concret al fotògraf Joan Vilatobà, el museu exposà les còpies realitzades per a l'ocasió així com el programa.

- **En homenatge. Els Tàpies del Museu d'Art de Sabadell**

Al MAS

Dates: del 6 de març al 9 d'abril

Organització: MAS

Amb activitats de dinamització

El Museu d'Art de Sabadell va voler sumar-se al condol que el món artístic català i internacional expressà d'una forma massiva.

El nostre museu conserva tres obres d'Antoni Tapies: La Campana, exposada de forma permanent al pati, i dos cartells. Un és l'obra original i l'altra una litografia; són treballs representatius del compromís i de la col·laboració que l'artista va tenir al llarg de la seva vida amb les entitats catalanes.

- **Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesús Led, dues versions sabadellenques. Descobreix una joia del museu**

Al MAS

Dates: del 18 de maig al 3 de juliol

Organització: MAS

Amb activitats de dinamització

En el marc del Dia Internacional dels Museus, i dins del programa de la Generalitat Descobreix una joia del museu, en la qual es convida a conèixer una peça excepcional o destacable de la col·lecció, el MAS ha presentat l'exposició Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesús Led. Dues versions sabadellenques, que mostra un Sant Sopar d'Antoni Estruch confrontat amb una obra de Jesús Led.

Es tractava d'un joc entre dos artistes sabadellencs que, amb un segle de diferència, van treballar sobre un mateix tema, el Sant Sopar, i van oferir la seva lectura personal i artística d'aquest clàssic de la història de l'art.

- **Josep Madaula, pintura i experiència**

Al MAS i a l'Alliance Française de Sabadell

Dates: del 5 de setembre al 16 de desembre de 2012

Organització: Museu d'Art i Alliance Française de Sabadell, amb el suport de la Fundació Banc Sabadell

Comissariat: Àlex Mitrani

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

En el marc de la Festa Major, l'Aliance Française de Sabadell i el Museu d'Art van presentar la vuitena edició del cicle Singulars propis, que enguany mostrava la trajectòria artística de Josep Madaula, pintor, il·lustrador, dissenyador i professor de l'Escola Massana de Barcelona.

Les dues exposicions, a l'Aliance Française i al Museu d'Art, van permetre conèixer la trajectòria del pintor Josep Madaula i aprofundir en la seva singularitat.

- **Plats d'art. Alfons Borrell, Lluís Clapés, Fina Miralles, Xavier Oriach i Agustí Puig. Memorial Àlex Seglers.**

Al MAS

Dates: del 5 de setembre al 23 de desembre de 2012

Organització: Ajuntament de Sabadell, Obra Social "la Caixa", Diputació de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis.

Amb activitats de dinamització.

Hem promogut la complicitat entre diversos artistes locals que ens conviden a estimular els nostres sentits per gaudir de les seves obres. Aquestes obres són plats ceràmics elaborats pel ceramista Lluís Clapés, amb acabats i tècniques diverses segons les indicacions i els suggeriments de cada artista. Alfons Borrell, Fina Miralles, Xavier Oriach i Agustí Puig els han pintat a mà i els han signat al revers. En aquestes obres podem veure reflectits els valors que es promouen en el memorial Àlex Seglers. Aquestes obres s'han fet mercès a la contribució desinteressada dels artistes i a la col·laboració de la Fundació Obra Social La Caixa.

Durant els dies de la Festa Major es van poder veure la totalitat del plats d'art, així com un documental del procés de producció.

- **Brossa – Rovira. Art I Ofici**

Al Casal Pere Quart

Dates: del 2 al 27 de setembre

Organització: Museu d'Art de Sabadell i Casal Pere Quart/Ajuntament de Sabadell,

L'escultora sabadellenca Pepita Brossa exposa regularment a la nostra ciutat, aquesta mostra, però, és la més àmplia de les que ha presentat, amb la intenció d'oferir una visió, revisada, de tota la seva trajectòria; es podia gaudir d'una setantena d'obres, majoritàriament escultures però també ceràmiques que ha anat produint al seu estudi de Sabadell des dels anys noranta fins avui. La major part de les obres presentades són propietat de l'artista però també d'altres particulars.

- **Cartell de la Festa major de Sabadell'2012**
ESDI - Fundació FUNDIT. MARC ÁLVAREZ I MARC VALLS

MAS

Del 5 al 23 de setembre

Organitza: Ajuntament de Sabadell i ESDI – Fundació FUNDIT

Marc Álvarez i Marc Valls són alumnes d'ESDi i els autors del cartell de la Festa Major d'enguany. Durant els dies de Festa Major es va presentar una petita mostra on s'explicava el procés de treball dels creadors per arribar a la proposta final, així com el desenvolupament de totes les aplicacions; tot plegat acompanyat per alguns originals de cartells de festa major antics que es conserven a la col·lecció del Museu d'Art de Sabadell.

- **Col·lectiva d'artistes prodamnificats riudes**

En el marc dels actes programats per commemorar el 50è aniversari de les riudes a Sabadell

Al MAS

Del 28 de setembre, en el marc de les Jornades Europees de Patrimoni, al 18 de novembre

Organització: MAS

La mostra mostrava totes les obres conservades al Museu d'Art de Sabadell i que l'Ajuntament adquirí en el seu moment i una selecció de documentació de l'època.

- **Col·lecció sbd'art sobre cotó**

Al MAS

Dates: del 20 de desembre al 3 de març de 2013

Organització: Anna Moya, Montse Fornells i MAS

Amb activitats de dinamització.

Sbd'art és un projecte que engloba art i roba. Dóna nom a una col·lecció de samarretes de cotó amb l'estampació de diferents dissenys originals d'artistes de la ciutat produïdes per una empresa de la ciutat, Piga Bcn fet aquí, promoguda per Anna Moya i Montse Fornells.

L'exposició mostrarà, a més de les samarretes, les obres originals que han inspirat als diferents artistes que han col·laborat amb la seva producció; el resultat va ser una col·lectiva d'artistes de la nostra ciutat que han treballat en aquest projecte comú.

2.3 Activitats de dinamització

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals, com visites guiades i/o dinamitzades, conferències, activitats familiars, itineraris, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic .

- **Activitats complementàries**

S'han programat activitats diverses, complementàries a les exposicions permanents i temporals programades durant l'any i al discurs propi del MAS.

- **Esdeveniments ciutadans**

Sant Jordi

El MAS va vendre els seus llibres a la parada de l'Ajuntament al Mercat Central muntada per l'ocasió.

Tallers per als casals d'estiu

El MAS ofereix totes les activitats del seu catàleg a les escoles, espais i altres col·lectius que organitzen casal per als nens i nenes de la ciutat.

Festa Major

Durant el dies de Festa Major, que tingué lloc els dies 8,9 i 10 de setembre, el MAS va organitzar visites guiades, itineraris i activitats per als més petits i les seves famílies.

Art a l'abast. XII Fira d'art i disseny

Dates: 8 i 9 de setembre de 2012

Organització: MAS

Lloc: plaça de l'Imperial

Coordinació: MAS

El MAS ha organitzat la dotzena edició de la Fira d'art i disseny Art a l'abast que, amb la finalitat de facilitar l'accés del gran públic al món de l'art, ofereix als artistes que viuen a la ciutat i a la comarca un espai on, d'una manera lliure i directa, puguin donar a conèixer les seves propostes artístiques.

Aquest any la Fira va comptar amb 33 participants, tot i que tres d'ells van ser baixa a darrera hora. L'afluència de públic va ser constant, amb una mitjana constant de 50 persones a les parades, i els moments amb més visitants es van concentrar al migdia, entre les 12 i les 14h, i al vespre, especialment a partir de les 19h i fins l'hora de tancament.

Festes de Nadal. Tallers de Nadal. ART sobre cotó

Per a famílies amb infants

De 3 a 6 anys, el 27 de desembre a les 11h i el 4 de gener a les 17'30h.

De 7 a 10 anys, el 2 a les 17'30h. El 3 de gener a les 11h.

Van assistir en total 74 persones.

- **Esdeveniments nacionals**

Dia internacional dels museus.

Tots els espais museístics de Sabadell (Espai Cultura Unnim, Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa, Museu d'Art de Sabadell, Ajuntament de Sabadell i Museu d'Història de Sabadell, Ajuntament de Sabadell) es van unir per primera vegada organitzant conjuntament jornades de portes obertes i la Joia del Museu.

Al Museu d'Art es va mostrar dins l'activitat "La joia del museu" la mostra: Sant Sopar XX – XXI. Antoni Estruch i Jesus Led. Dues versions sabadellenques. Amb un segle de diferència, dos autors sabadellencs ens van oferir la seva lectura personal i artística d'aquest clàssic de la pintura religiosa i de tota la història de l'art.

Nit Internacional dels museus

La Nit dels Museus és una iniciativa internacional que fomenta el coneixement dels museus i col·leccions obrint aquests espais gratuïtament un vespre del mes de maig, al voltant del Dia Internacional dels Museus, i amb propostes festives que acompanyen les seves exposicions.

En aquesta primera edició a Sabadell, l'Espai Cultura d'Unnim, el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa, el Museu d'Art i el Museu d'Història de l'Ajuntament de Sabadell van escollir la nit de divendres dia 18 de Maig, coincidint amb el Dia Internacional dels Museus per obrir els diferents espais expositius durant la nit, amb l'entrada gratuïta per a tots els assistents i amb una actuació artística en cada espai de diverses companyies residents a l'Estruch. A més a més, una copa i un petit obsequi de xocolata van amenitzar l'estada.

Les companyies que van portar a terme els seus espectacles van ser: Ravid Hang, Companyia Torremolinos, Companyia Raül Grau, Alba Valldaura i Gemma Pellicer Solà.

L'Escola Illa i el seu alumne Daniel Avila van col·laborar elaborant la imatge gràfica.

Gran nombre de públic va participar de les activitats, concretament 2.649 persones, tant de la Nit dels Museus com de les del cap de setmana.

Jornades de Patrimoni

Les Jornades Europees del Patrimoni van arribar a Catalunya el cap de setmana del 28, 29 i 30 de setembre del 2012, municipis de tot el territori mostraren el millor del seu patrimoni a través de portes obertes, visites guiades i activitats de tota mena.

El Museu d'Art de Sabadell i va participar inaugurant la mostra Prodamnificats riuades, en el marc dels actes de commemoració pel 50è aniversari de les riuades de Sabadell. (veure exposició).

- **De col·laboració**

Es programaren o s'acolliren activitats diverses amb d'altres entitats, entre les que destaquem:

Marató contra el càncer. 15 de desembre al pati

L'entitat El Far Associació per dones amb càncer i l'entitat Corazón de León de Sabadell prepararen una jornada per recaptar fons a favor de la lluita contra el càncer, amb motiu de la propera Marató de TV3.

Les activitats organitzades anaven dirigides a la quitxalla de la ciutat amb actuacions de forma voluntària de mim, pallassos, contacontes, animació, danses i tallers.

2.4 Col·laboracions amb altres departaments i entitats

S'han continuat les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com amb entitats locals o nacionals per al desenvolupament de diferents accions.

- **Amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell**

Regidoria de cultura

- Amb l'Estruch. OPENSAB / NAU ESTRUCH. Primera convocatòria de residències de treball per artistes sabadellencs i exposició final al museu.

- Escultures a la via pública

Com és habitual, s'ha seguit col·laborant en la programació i coordinació de diverses tasques del programa d'escultures vinculat a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, com és l'estudi tècnic i l'elaboració d'informes de conservació, restauració i ubicació.

- Pati del Museu d'Art

Durant l'any el pati del MAS ha estat utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com el Festival 30 Nits i la Festa Major.

Regidoria d'Educació. Participació en el Programa Ciutat i Escola

Des del MAS s'ha continuat participant amb el programa Ciutat i Escola del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, del qual som membres de la Junta, així com en la inclusió de les activitats per escolars que fa el museu en la seva revista i en la pagina web. Tanmateix s'ha col·laborat en càlcul i en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, que ha participat a cada una de les activitats dels Museus Municipals de Sabadell.

La presentació del programa Ciutat i Escola pel curs 2012-13 es va portar a terme el dia 12 de setembre a l'Estruch.

- **Amb entitats locals i nacionals**

Concurs de dibuix CASSA

El MAS col·laborà, com és habitual, en els premis de dibuix per a infants de CASSA, en els quals participà Engràcia Torrella com a membre del jurat, el dia 19 de gener.

Concurs de pintura ràpida. Agrupacions Professionals Narcís Giralte/ Aplec de la Salut

El MAS col·laborà, com és habitual, amb les Agrupacions Professionals Narcís Giralte en el concurs de pintura ràpida, durant l'Aplec de la Salut de Sabadell, el dia 9 de maig, i en el qual participà Meritxell Casadesús, com a membre del jurat.

Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.

El MAS participa a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus que la conformen, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

2.5 Publicacions

Les noves publicacions editades i/o distribuïdes durant l'any 2012 des del MAS han estat les següents:

Museu. Visions en progrés. Catàleg

Made in Sabadell. Catàleg

Josep Madaula. Pintura i experiència. Singulars propis. Artistes sabadellencs contemporanis. Catàleg.

Arraona, número 33. 4a època. Revista

El dia 20 de desembre es presentà a la Fundació Bosch i Cardellach el número 33 de la revista Arraona. El dossier temàtic anava dedicat a les noves fonts i estudis d'Antoni Bosch i Cardellach, a més de les habituals seccions de testimonis, recerques, notes, des de l'arxiu i des dels museus, ressenyes i novetats bibliogràfiques.

2.6 La comunicació

Durant el 2012 s'ha continuat treballant per millorar la comunicació de les exposicions i activitats programades pel MAS, a través de diverses accions

- Pàgina WEB dels MMS.

S'ha encarregat l'elaboració d'una pàgina web específica dels MMS, que formarà part de la pàgina web general de l'Ajuntament.

- Les escultures i l'aplicació LAYAR

A dia d'avui, als diferents barris de Sabadell podem gaudir de quasi una vuitantena d'escultures; concretament 77 peces escultòriques exemptes, relleus, plaques commemoratives, fonts, creus de terme, edicles o d'altres modalitats d'objectes amb un valor històric i/o artístic. El conjunt és un autèntic tresor a l'aire lliure que embelleix els nostres carrers i places, i a la vegada també un testimoni permanent de la història de la nostra ciutat i dels seus protagonistes; múltiples i diversos són els orígens d'aquestes A través de l'aplicatiu Layar ens és més fàcil conèixer aquestes escultures repartides a la nostra ciutat; d'una manera còmode podem accedir a la seva fitxa tècnica bàsica, com són les dades d'autor, títol, data, mides i tècnica; i també a la seva descripció i història, i fotografia.

El dia 25 de juny es presentà la nova aplicació en roda de premsa.

- Elements de difusió

S'han continuat el elaborant els materials de difusió, ens referim a la postal, punt de llibre i fulls de sala de les exposicions temporals

- Mitjans de difusió

S'han intensificat les relacions amb els mitjans de difusió existents, premsa, ràdio i televisió.

2.7 Dades d'assistència

ANY 2012	INDIVIDUALS Visitants	EN GRUP		TOTAL
		Núm. grups	Visitants	
gener	355	13	355	710
febrer	114	29	639	753
març	158	33	751	909
abril	339	21	486	825
maig	3014	20	451	3465
juny	396	14	376	772
juliol	625	4	81	706
agost	36	0	0	36
setembre	4309	2	54	4363
octubre	610	13	347	957
novembre	585	25	598	1183
desembre	818	14	323	1141
TOTAL	11359	188	4461	15820

MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL

Fons

1. Objectius

Els fons són la columna vertebral de tota institució museística, són la base per construir tots aquells continguts que s'estudien i es donen a conèixer a través de publicacions, exposicions, visites, didàctiques, etc, en definitiva gran part dels programes de recerca i de difusió.

Com a fons patrimonial entenem tots aquells béns que es guarden als magatzems i tots aquells altres que es poden trobar en el territori, estem parlant del patrimoni arqueològic, arquitectònic, punts patrimonials, així com també els immaterials.

Els nous ingressos.

El MHS ha de vetllar per incrementar la quantitat i la qualitat dels seus fons, definint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com museu municipal té plantejats, i que, en definitiva, es resumeixen en la història de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són, majoritàriament, en forma de: donació, dipòsit, comodatiu, compra i recollida.

És fonamental el treball en coordinació amb l'Oficina de patrimoni i l'Àrea d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni de l'Ajuntament, pel que fa al seguiment tècnic de les escultures ubicades a la Via Pública, de les llicències d'obres en espais de protecció arqueològica i edificis d'interès patrimonial, així com de les llicències d'enderroc dels conjunts industrials tèxtils d'interès històric. Aquest seguiment tècnic ha de permetre incrementar i millorar els fons del MHS.

La conservació i restauració dels fons. Comprèn:

- L'ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions. Les col·leccions del Museu d'Història es guarden al carrer d'Agricultura i de Cellers.
- La conservació preventiva i els manteniments. Consisteix en crear, controlar i mantenir les condicions ambientals necessàries, tant als magatzems, les sales d'exposició com als diferents punts patrimonials dispersos per la ciutat per què el bé material o immaterial perdi en el temps el màxim possible.
- La restauració. Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i manteniments.

La documentació

Els fons del MHS ha d'estar, com a mínim, ben registrats i documentats.

Pel que fa a les col·leccions, cal seguir els criteris marcats per la llei de museus, a partir del programari informàtic, Museum Plus, recomanat per la Generalitat de Catalunya.

El moviment dels béns

Les col·leccions estan subjectes a un continu moviment, la intensitat del qual varia i és d'impossible previsió. Cal gestionar aquests moviments siguin producte d'iniciatives internes com de consultes, préstecs temporals o permisos de reproducció externs.

La biblioteca del MHS

Cal continuar el manteniment i la gestió de la biblioteca per què arribi a ser una autèntica font bibliogràfica especialitzada en temàtica local.

2. Actuacions

2.1 Els nous ingressos

Diverses persones físiques i jurídiques han donat un total de 45 objectes aprox.

2.2 La conservació i restauració del fons

Conservació

Magatzem del MHS al C. Agricultura

Enguany s'han continuat efectuant les tasques habituals inherents a la conservació preventiva en l'edifici del magatzem del MHS al c. d' Agricultura i que consisteixen en les següents accions:

- Continuació de l'enregistrament de les dades ambientals – HR i temperatura-En els espais d'aquest magatzem hi ha instal·lats 7 mesuradors electrònics del tipus *Data logger*, mensualment s'han bolcat les dades preses pels aparells en el programa informàtic especial de control climàtic.
- També s'ha seguit efectuant el manteniment i canvi dels filtres del sistema de ventilació d'aire forçat així com el manteniment de l'aparell deshumificador.
- S'han continuat realitzant les tasques habituals de manteniment, ordenació i control de conservació dels objectes del fons dipositats en el magatzem del c. Agricultura. –nous ingressos, objectes que han format part d'exposicions pròpies, o deixats en préstec a altres institucions...

A més s'han portat a terme les tasques següents a edificis patrimonials:

- Control de plagues a la casa Duran.

Durant el 2012 s'ha efectuat la tercera i última fase del tractament anti-tèrmits de la Casa Duran, enguany el control i monitoratge de la presència d'aquests insectes ha estat trimestral. L'ha efectuat l'empresa encarregada SAC Antiplagues de Catalunya.

Restauració

L'any 2012 s'ha iniciat la restauració de dos objectes integrants de l'exposició permanent de la sala *Sabadello*. Es tracta de

- Podall de ferro, S.XIII, núm. reg. 17381
- Fragment de tisores de ferro, S.XIII, núm reg. 17380

Aquestes dues peces presentaven un avançat procés de degradació que feia perillar la seva integritat. Gràcies al programa de de conservació i restauració en suport a la Xarxa de Museus locals de 2012 de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. S'ha iniciat el procés de restauració. Aquest procés durarà uns mesos atès el mal estat en què es trobaven.

2.3 La documentació

Enguany s'han dedicat els esforços més importants a la documentació del fons tèxtil incidint sobretot en el fons de mostraris tèxtils i de tintoreria d'una desena d'antigues d'empreses tèxtils de la ciutat de Sabadell.

Aquesta tasca de documentació ha consistit en:

1. Continuació de la catalogació dels mostraris per part de la Comissió de Mostraris i pel personal tècnic del museu.
2. Continuació de la catalogació dels Mostraris de Tintoreria, per part de la comisió de tintorers. S'han seguit catalogant els de l'empresa Estruch SA.

Inventari de la diferent tipologia documental relacionada amb la fabricació, generada per les empreses, enguany s'ha treballat la documentació de: *Molins Germans; Planas i Rosson i Garriga Germans*.

3. Realització de fotografies de diferents mostres de teixit presents als mostraris de les empreses Molins Germans, 4250 fotos; i Planas i Rosson, 1750 fotos.

També s'ha continuat el registre i inventari de nous ingressos del fons MHS, s'han donat d'alta 14 nous objectes al Museum plus.

2.4 El moviment dels béns

Préstecs

Al Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) per a formar part de l'exposició **Les Indianes. Els orígens de la Barcelona Industrial, 1736-1847**, que tingué lloc al Saló del Tinell des del 18 de maig del 2012 fins el 3 de febrer del 2013, s'ha efectuat la cessió temporal de 4 peces.

A la Diputació de Barcelona, per a formar part de l'exposició commemorativa del bicentenari de la Constitució de 1812 intitulada **"Visca la Pepa! Catalunya i la Constitució de Cadis"**:

- Tres monedes de l'ocupació napoleònica, núm. reg. 7389, 7388, 7386
- Tres monedes de Ferran VII, núm registre: 7399, 7207, 7208

A l'obra social UNNIM per a formar part de l'exposició **A través del mirall. Lectures de l'obesitat: medicina, art i societat**, que tingué lloc a l'Espai Cultura UNNIM(c. d'en Font, 25 de Sabadell) des del dia 25 d'octubre de 2012 fins al dia 3 de febrer del 2013:

- Bàscula de farmàcia, núm reg 13912

A l'Agrupació de Pessebristes de Sabadell per a formar part de l'exposició **Ara fa 85 anys**, del 16 de desembre del 2012 al 6 de gener del 2013:

- Pessebre SXIX, autor: Joan Comas Marquet, núm reg 1475
- Pessebre, construït el 1898, autor Joan Comas Marquet, núm. reg 6875
- Pessebre, sXX, autor Vicenç Mas, núm reg.6874
- Figura de pessebre, S. XIX, autor Gabriel Bracons "el panxes", núm reg. 6922
- Figura de pessebre, S. XIX, autor Gabriel Bracons "el panxes"núm reg 6923
- Figura de pessebre (2), S. XIX, autor Gabriel Bracons "el panxes", núm reg.6924

Préstecs d'altri

Per a l'exposició temporal de producció pròpia *Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil* s'han gestionat un total de 202 préstecs de documents, fotografies, llibres, revistes i objectes diversos aprox.

Retorns de dipòsits

Els membres de la família Casanovas vinculats a la desapareguda empresa tèxtil Joan Domingo Casanovas, ha retornat el teler propietat del Museu : teler de *pic i pic* Desveus.

Aquesta empresa el tenia en dipòsit des de l'any 1995.

- *Traspessos o derivacions de patrimoni documental (FONS) (Canvi de lloc)*

Amb data de 28 de setembre l'equip tècnic del MHS va traspasar a l'AHS documentació diversa oferta en donació per part de Ricard Calvo Duran amb motiu de l'exposició *Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil*.

2.5 Permisos de reproducció

S'han rebut les següents peticions d'autorització per a la reproducció de fotografies d'objectes del fons del museu o de les sales d'exposició:

Del MUHBA les imatges :*L'arbre de la vida*, reg.1762 i *Cistella amb flors*, reg 1877 s.XVIII, 2007. *Antoni Peñarroya/MHS*, per a publicar al catàleg de l'exposició **Les Indianes. Els orígens de la Barcelona Industrial, 1736-1847**

2.6 Biblioteca

Al llarg de l'any s'han realitzat les següents tasques relacionades amb el tractament del fons de la biblioteca:

- Amb data de 21 de desembre de 2011 el Museu d'Història de Sabadell va rebre l'oferiment formal de donació d'un conjunt de 50 llibres per part del Sr. Manel Pau i Vilà. La font i procedència original d'aquestes publicacions és que pertanyien a Josep Maria Custodio Pascual, impressor i soci de la impremta de Joan Sallent Successor (fons conservat per la seva vídua, Josepa Fitó Serradell). La major part dels títols i dels autors són de caràcter local.
- Catalogació parcial, a càrrec del personal tècnic propi i amb el programari informàtic Winisis, de les noves entrades de material hemerogràfic rebut pel MHS.
- Eliminació de duplicats a través de l'AHS.

Recerca

1. Objectius

- Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons del MHS, siguin les col·leccions, els punts patrimonials o temes d'arqueologia, d'història, de memòria històrica d'interès local.
- Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.
- Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.
- Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.
- Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.

- Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic dels museus per a treballar específicament els aspectes d'història i de patrimoni, així destaquem l'Oficina de Patrimoni.

2. Actuacions

2.1 Projectes específics de recerca

Recerca històrica

- Beca d'història local Miquel Carreras

Durant l'any 2012 es va fer el seguiment del treball guanyador de la 7ª edició de la Beca d'Història Local Miquel Carreras, convocada per l'Ajuntament de Sabadell, l'Obra Social Caixa Sabadell i la Fundació Bosch i Cardellach corresponent als anys 2011-2012.

Tal i com estava previst, a finals de desembre del 2012 l'adjudicatari de la beca va lliurar la versió definitiva del treball de recerca.

- Memòria històrica

- Al llarg de l'any 2012 s'ha continuat treballant en la documentació i la recerca sobre la memòria històrica a Sabadell, en concret sobre alguns aspectes dels bombardejos que van tenir lloc a Sabadell i zones properes durant la Guerra Civil.
- En el marc del programa d'activitats commemoratives dels 50 anys dels aiguats al Vallès, *La nit tràgica*, el MHS i l'AHS han impulsat una recerca específica sobre el cas dels morts i desapareguts localitzats al mar en els dies següents i posteriors a la catàstrofe.

Consultes i assessoraments a particulars

- Adolf Moratón Roca, interessat en conèixer diferents aspectes relacionats amb el projecte d'obra original de construcció i rehabilitació de l'església de Sant Fèlix (anys 1942-1944).
- Antonio Aranda Barea, interessat en tenir informació històrica sobre la fabricació d'avions Polikarpov I-15 a Sabadell durant la Guerra Civil.

2.2 Recerca dels materials del fons del museu.

Recerca arqueològica

Projecte de recerca Les obsidians de Catalunya

Com a projecte específic, l'equip tècnic del MHS (Roser Enrich i Genís Ribé) participa en el projecte de recerca *Les obsidians de Catalunya*, conjuntament amb el CSIC

(Xavier Terradas i Juan Francisco Gibaja), el Museu de Gavà (Josep Bosch), el CNRS (Bernard Gratuze), Xavier Esteve (Triade Serveis Culturals) i F. Xavier Oms. Al llarg de l'any s'han realitzat diverses reunions de treball d'aquest equip per a la preparació de l'article científic que es pretén publicar a la revista americana *Journal of Archaeological Science*. El MHS conserva, en el seu fons, un total de quatre peces d'obsidiana de les sis que es coneixen a tot Catalunya

Validació tècnica d'estudis arqueològics de jaciments

L'equip tècnic del MHS ha realitzat el seguiment i la validació de diferents estudis arqueològics que es realitzen sobre els diferents materials arqueològics recuperats en diverses intervencions arqueològiques fetes al municipi. Enguany s'han valorat els estudis i les analítiques especialitzades del jaciment arqueològic del solar destinat a Centre d'Empreses de Can Roqueta-2010, elaborats per l'empresa Arrago SL (novembre-desembre). Aquests estudis han estat finançats per VIMUSA, SA:

- *Estudi arqueozoològic*, elaborat per Josep A. Molina i Vallmitjana.
- *Estudi arqueometal·lúrgic*, elaborat per M. Carme Rovira Hortalà.
- *Estudi del conjunt ceràmic del bronze final-ferro I*, elaborat per Isabel Villares Matamala.

Projectes de recerca externs: suports institucionals i consultes d'investigadors

El MHS ha donat suport a diferents projectes de recerca arqueològica externs i ha atès les consultes de diferents investigadors que requerien l'accés i l'estudi de les col·leccions del fons:

- **Aproximación a las primeras comunidades neolíticas del NE peninsular a través de sus prácticas funerarias.**
Es tracta d'un projecte d'investigació adjudicat pel Ministerio de Economía y Competitividad dins del Subprograma de Proyectos de Investigación Fundamental no Orientada. Els investigadors principals són Juan Gibaja Bao (CSIC) i Eulàlia Subirà(UAB).
- El MHS ha donat suport com a Entitat Promotora Observadora al projecte ***Movilidad, contactos e intercambios durante la Edad del Bronce y la Primera Edad del Hierro en el curso medio del río Ripoll (Vallés occidental, Barcelona)***, sol·licitat pel professor F. Javier López Cachero de la Universitat de Barcelona i presentat en la convocatòria del Ministerio de Economía y Competitividad dins del Subprograma de Proyectos de Investigación Fundamental no Orientada 2012. Gener.

2.3 Recerca i gestió de l'arqueologia i del patrimoni al territori .

Gestió del patrimoni arqueològic (MHS)

Intervencions arqueològiques al terme municipal

Al llarg de l'any s'ha fet el seguiment tècnic d'un total de 7 intervencions arqueològiques:

- *Carrer de les Valls, 11* (gener-març; desembre).
- *Instal·lació de la xarxa de recollida pneumàtica de residus del Centre de Sabadell.*
- *Cementiri de Sabadell: nous accessos i aparcament* (gener-març).
- *Carrer de Jesús*, a la part posterior del local comercial de Cafès Pont.
- *Carrer de Gràcia, 65* (maig-juny), solar privat. Àrea d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 50-D2. Direcció científica: Jordi Roig Buxó (Arrago, SL). Aquesta intervenció ha tingut uns resultats negatius.
- *Polígon II-Pla Parcial de Can Llong*. Àrea d'Expectativa Arqueològica del PEPPS, núm. 9-D2 (març-abril; novembre).
- *Carrer de Bertrand Russell, 23*, a Castellarnau (desembre).

L'equip tècnic del MHS ha realitzat diverses visites d'obra, n'ha valorat i/o emès diferents informes d'eliminació, cobriment o conservació de restes arqueològiques i ha participat en diferents tipus de reunions tècniques de treball amb les direccions arqueològiques, tècnics municipals (Oficina de Patrimoni, Obres Públiques), arquitectes, promotors i propietaris.

Obres del metro FGC al Passeig de la Plaça Major i Passeig de Manresa

El dia 19 de juny l'equip tècnic del MHS va participar en una reunió de treball i informativa amb l'Oficina de Patrimoni i Urbanisme de l'Ajuntament amb motiu d'una petició d'informació per part del Grup Municipal d'Entesa per Sabadell en relació a les intervencions arqueològiques efectuades al Passeig de la Plaça Major i Passeig de Manresa entre els anys 2008 i 2010, amb motiu de les obres del Metro de FGC. En la reunió hi va assistir el representant polític Juli Moltó Sierra.

Cuniculus romà de Can Gambús i les restes de la garita de vigilància de la Guerra Civil

Els dies 16 i 26 d'octubre els equips tècnics de l'Oficina de Patrimoni, d'Obres Públiques i del MHS es van reunir per reprendre el tema del tractament patrimonial i recuperació d'aquest element arqueològic (una mina subterrània d'aigües, d'època romana), per tal de rehabilitar-lo, senyalitzar-lo i integrar-lo urbanísticament al parc de Can Gambús.

Pla Director de les actuacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec

Amb data de 13 de novembre l'Ajuntament de Sabadell i el Museu d'Història de Sabadell va atendre a diferents representants de la Universitat Autònoma de Barcelona en relació a una nova proposta de replantejament de les actuacions a dur a terme en aquest important jaciment arqueològic. Es proposa, en definitiva, la signatura d'un nou conveni entre la UAB i l'Ajuntament de Sabadell per la continuació del projecte d'excavació i recuperació del conjunt patrimonial de Sant Pau de Riu-sec.

Taula de patrimoni (MHS)

Al llarg de l'any 2012 la direcció i l'equip tècnic del MHS han participat en les sis taules de patrimoni que han tingut lloc al Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament,

coordinades per l'Oficina de Patrimoni: 6 de febrer, 12 d'abril, 10 de maig, 12 de juliol, 11 d'octubre i 13 de desembre.

S'han tractat, entre altres, els següents temes patrimonials d'interès:

- Estudi documental del vapor Cusidó.
- Estudi de detall i proposta d'intervenció del molí d'en Mornau.
- Intervenció arqueològica al carrer de les Valls, 11.
- Rehabilitació de la xemeneia del vapor Codina.
- Reconstrucció de la coberta de la masia de Ca n'Oriac.
- Substitució de coberta a edifici annex a la masia de Can Deu.
- Projecte de rampa per a l'accés lateral i reparació de la cúpula de l'església de l'Immaculat Cor de Maria. Pl. del Doctor Robert, 3.
- Intervenció arqueològica als carrers Via Massagué, Palanca, Borriana i Sant Pere dins el projecte executiu de la central i xarxa de recollida pneumàtica de residus urbans del centre.
- Estudi arqueològic i històric de l'habitatge del carrer Jesús núm. 19.
- Estudi Històric i arquitectònic del "Despatx Coromines".
- Rehabilitació del vapor de ca l'Escardat.
- Estudi Patrimonial d'un habitatge al carrer Major núm. 130.
- Estudi Patrimonial de l'immoble del carrer Sant Antoni nº 31-33.

Altres (MHS)

- *Assessoraments*

- El mes de gener es va materialitzar la senyalització patrimonial de dos elements del patrimoni del rodal, a càrrec del Departament de Sostenibilitat i Gestió d'Ecosistemes de l'Ajuntament de Sabadell (gener):
 - *Mur de l'antic mas de Vallcorba del Sot* (segles XVI-XVII).
 - *Els forns d'obra de Can Moragues-Can Vilar*, dels segles XIX-XX. Són les restes de dos forns preindustrials que havien servit per a la fabricació de material de construcció (maons, teules, etc.) i per proveir-ne a les masies properes de can Moragues i can Vilar.

El MHS va participar en la recerca sobre els continguts informatius que havien de tenir aquestes plafons de senyalització.

- El mes de novembre es va atendre una consulta de Toni Cabanyes, estudiant de Ciències de la Comunicació de la UAB (Grau de Periodisme), per un treball de recerca audiovisual sobre l'evolució urbanística de les zones afectades per la riuada de 1962 a Sabadell, entre els anys 1962-2012 (l'abans i el després, fins l'actualitat). Se li va proporcionar, també, el contacte de l'historiador Eduard Masjuan per tal de fer-li una entrevista formal.

- *Seguiment d'enderrocs.*

Amb data del mes de setembre, el MHS va detectar que s'estava procedint a l'enderroc i desmuntatge de la teulada dels habitatges del carrer de Sant Antoni, 31-33, un conjunt catalogat al PEPPS amb la fitxa 134-D1, amb protecció patrimonial parcial. Aquesta incidència va ser notificada a l'Oficina de Patrimoni de l'Ajuntament i es van prendre les mesures pertinents i es va aturar l'enderroc. La propietat de l'immoble és de la Generalitat de Catalunya. La façana d'aquests habitatges sembla ser que pot conservar uns esgrafiats decoratius del segle XIX, i el conjunt edificat pot datar del segle XVIII.

Projectes de recerca externs: suports institucionals i consultes d'investigadors

El MHS ha donat suport a diferents projectes de recerca arqueològica externs i ha atès les consultes de diferents investigadors que requerien l'accés i l'estudi de les col·leccions del fons:

- **Aproximación a las primeras comunidades neolíticas del NE peninsular a través de sus prácticas funerarias.**

Es tracta d'un projecte d'investigació adjudicat pel Ministerio de Economía y Competitividad dins del Subprograma de Proyectos de Investigación Fundamental no Orientada. Els investigadors principals són Juan Gibaja Bao (CSIC) i Eulàlia Subirà(UAB).

Al llarg de l'any 2012 especialistes de diferents disciplines (paleoantropologia, ceràmica neolítica, indústria lítica, indústria òssia, malacologia, tècnics en captació d'imatge en 3D,...), integrats en aquest projecte, han estudiat i/o han pres mostres per anàlisi els materials arqueològics procedents dels jaciments del fons del museu: Bòbila Padró (Can Tiana,Ripollet), Bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès) i Can Gambús (Sabadell).

- El MHS ha donat suport com a Entitat Promotora Observadora al projecte ***Movilidad, contactos e intercambios durante la Edad del Bronce y la Primera Edad del Hierro en el curso medio del río Ripoll (Vallés occidental, Barcelona)***, sol·licitat pel professor F. Javier López Cachero de la Universitat de Barcelona i presentat en la convocatòria del Ministerio de Economía y Competitividad dins del Subprograma de Proyectos de Investigación Fundamental no Orientada 2012. Gener.

2.4 Comissariat d'exposicions i de publicacions

Els encàrrecs externs per a la realització de comissariats d'exposicions impliquen el desenvolupament de recerques específiques relacionades amb el tema concret de l'exposició. De forma complementària, el personal tècnic del MHS també ha desenvolupat tasques de recerca al respecte.

Enguany s'han dut a terme els següents comissariats:

- L'exposició *Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil* ha estat comissariada per l'historiadora Montserrat Llonch Casanovas i l'historiador Esteve Deu Baigual. En les tasques de recerca també hi ha participat el tècnic Genís Ribé.

- L'exposició *Destrucció, mort, reacció. La riuada de 1962 a Sabadell* ha estat comissariada per l'historiador Lluís Sales Favà i el fotògraf Sergi Fernández Moure.

Difusió

1. Objectius

- Potenciar discursos, lectures i mitjans innovadors

Es volen potenciar aquells treballs de difusió innovadors, que si bé tenen una base teòrica i històrica rigorosa, afavoreixin un tractament transversal entre diferents disciplines, s'encomanin de mitjans més propis d'altres àmbits de la cultura, com poden ser el periodisme, el teatre, la literatura o les noves tecnologies de la imatge, entre d'altres de possibles, per així oferir lectures històriques més amenes i contemporànies.

- Activar el interès del gran públic

Incentivar la presència d'exposicions i activitats d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat i d'importància.

- Continuar la línia de difusió de temes d'història local

Continuar l'estudi d'aquells temes històrics locals que han conformat la nostra identitat. Aquestes recerques han de permetre anar configurant renovats discursos sobre el nostre patrimoni i la forma de difondre'l.

- Recuperar i difondre temes històrics d'abast nacional

El context nacional és absolutament necessari per entendre la localitat. És per aquesta raó que des dels MHS es potenciaran les exposicions i les activitats que ajudin a entendre el marc i context on Sabadell naixia, creixia i es desenvolupava al llarg de la història.

- Els museus i la contemporaneïtat

D'acord amb el desenvolupat al programa de fons, es prioritzaran aquell tipus d'exposicions i activitats més properes cronològicament i al present, des de tots els àmbits.

D'aquesta manera els MMS volen esdevenir entitats dinàmiques, aparador actiu de la societat que comparteixen, recol·lectores i provocadores de i la trajectòria vital de moltes de les persones que els visiten.

Esdeveniments locals i nacionals

Es programaran accions afins amb la celebració d'esdeveniments tant locals com nacionals, amb una finalitat clara de participació i de contextualització .

- Les col·laboracions i coorganitzacions

Se seguiran potenciant les relacions del museus, tan a títol particular com a través de les taules existents a l'efecte, com és per exemple l'Oficina de patrimoni de la xarxa de museus locals de la diputació de Barcelona, entre d'altres, amb les principals entitats culturals del nostre país.

- Continuar amb l'estudi i difusió dels fons propis

D'acord amb la definició de fons que hem desenvolupat al programa corresponent, el MHS ha d'incidir especialment en l'estudi dels fons propis (col·leccions, béns patrimonials i no tangibles) .

- Planificar, coordinar i gestionar les exposicions permanents del MHS.
- Planificar, coordinar i gestionar el desenvolupament dels diferents projectes d'intervenció museística, senyalització i difusió en edificis, punts patrimonials, itineraris temàtics, entre d'altres afins.
- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals dels museus.
- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'exposicions temporals itinerants de producció pròpia.
- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'activitats de dinamització.

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, cursos, presentacions, petites mostres, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.

- Planificar, coordinar i gestionar la programació d'activitats didàctiques i per a grups.

A través de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre la història de Sabadell.

- Planificar, coordinar i gestionar el programa d'edicions del Museu d'Història de Sabadell, compostat, a grans trets, per diverses col·leccions: els catàlegs de les exposicions de producció pròpia, els Quaderns de Patrimoni, els Quaderns d'Arqueologia, la Revista Arraona i les publicacions d'àmplia difusió (Opuscles).
- Planificar, coordinar i gestionar les eines de comunicació del MHS
A través de materials i mitjans de difusió, publicitat, premsa, pàgina web, etc.

2. Actuacions

2.1 Exposicions temporals

Made in Sabadell (veure apartat projectes transversals)

Pedres litogràfiques, 1915 i 1917

Dates: del 18 de maig a l'1 de juliol

Lloc: vestíbul del Museu d'Història de Sabadell

Coordinació i producció: Museu d'Història de Sabadell

Col·laboració: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona

En el marc del Dia Internacional dels Museus es van exposar dues pedres litogràfiques per imprimir obligacions procedents de l'antiga fàbrica de l'Electricidad SA, juntament amb un llibre catàleg de l'empresa de l'any 1906. Aquestes dues peces són una donació de Hans Reist, antic directiu suís de la fàbrica de Sabadell. Es va editar un full de sala com a material de difusió.

Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil

Dates: del 7 de setembre al 31 de desembre (continuarà fins el 16 de juny de 2013)

Lloc: sales d'exposicions temporals i vestíbul del MHS

Coordinació i producció: Museu d'Història de Sabadell

Col·laboració: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona

L'exposició es va inaugurar per Festa Major, i encara es mantindrà instal·lada al MHS fins el mes de juny de 2013. Aquesta mostra tracta dos temes poc aprofundits de la història de la indústria tèxtil sabadellenca: el món de la publicitat i de la marca des del segle XIX fins a finals del segle XX. Ha estat comissariada per la historiadora Montserrat Llonch i per l'historiador Esteve Deu. Quant als continguts de l'exposició, s'ha comptat amb l'aportació i cessió de documents, objectes i fotografies per part d'una trentena de prestadors (particulars, entitats i arxius).

Destrucció, mort, reacció. Les riuades de 1962 a Sabadell

Inauguració: 25 de setembre a la Biblioteca del Nord

Coordinació i producció: Museu d'Història de Sabadell

Col·laboració: Diputació de Barcelona

Durada: exposició itinerant

Dins del conjunt d'actuacions commemoratives del cinquantenari dels aiguats de 1962, el MHS ha organitzat aquesta exposició. Es tracta d'una exposició en format itinerant que s'instal·la en equipaments socioculturals de diversos barris de la ciutat. Aquesta itinerància continuarà al llarg del 2013.

Projecte de futura exposició Les obsidians de Catalunya

Amb data del 6 de novembre s'han iniciat les converses amb l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona per tal de preparar una exposició temporal per divulgar els resultats de les investigacions realitzades en el marc del projecte de recerca

sobre les obsidianses neolítiques de Catalunya. S'acordà que aquesta exposició es realitzaria en el marc del cicle *Coincidències insòlites*, promogut i liderat per la Xarxa de Museus Locals de Barcelona. Els museus i centres d'investigació que participaran en aquest projecte són: Museu de Gavà, VINSEUM-Museu de Vilafranca del Penedès, CSIC i MHS. Repartides pels museus de Gavà, Vilafranca del Penedès i Sabadell es conserven les sis peces d'obsidiana actualment conegudes a tot Catalunya. Per al muntatge de la mostra es comptarà amb la col·laboració del Museo Ossidiana de Pau (Sardenya, Itàlia), la Università di Cagliari i el CNRS-IRAMAT (Centre Ernest Babelon d'Orléans, França). Serà una exposició itinerant per a l'any 2013.

Pel que fa al fons tèxtil, de les activitats de difusió realitzades entorn el patrimoni tèxtil i que ja han estat enumerades i descrites més amunt destaquem com especialment singular que durant la Festa Major es proposà al públic general unes jornades de portes obertes al Vapor Buxeda Vell.

2.2. Esdeveniments ciutadans

Programa commemoratiu intermunicipal La nit tràgica. 50 anys dels aiguats al Vallès

Amb motiu de la commemoració dels 50 anys dels aiguats de 1962, sis municipis de les conques del riu Ripoll i de la Riera de les Arenes: Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet, Rubí, Sabadell i Terrassa, que van resultar molt afectats per aquells esdeveniments, es van posar d'acord per donar a conèixer un programa d'activitats conjunt i la resta d'activitats que cada ciutat ha organitzat, i que s'han desenvolupat entre els mesos de juny i desembre de 2012. El programa ha comptat amb el suport de la Diputació de Barcelona i la col·laboració del Museu d'Història de Catalunya.

En total, a l'entorn d'aquesta commemoració, s'han organitzat 13 exposicions, 16 conferències i taules rodones, 6 itineraris, 6 actes d'homenatge, 4 propostes educatives, 11 publicacions i accions de comunicació audiovisual i més d'una dotzena d'altres activitats.

Aplec de La Salut

Les activitats programades han estat:

.Visites a l'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

Diumenge 13 d'11 a 14 i de 19 a 20. Dilluns 14 d'11 a 14 i de 17:30 a 19:30

A càrrec de Mireia Andújar

Assistents: 720

.Visites a la Torre de l'aigua

Diumenge 11 d'11 a 14. Dilluns 12 d'11 a 14

A càrrec de: Carles Laura Gual

Assistents: 176

Dia Internacional dels Museus - Nit dels museus

El Dia Internacional dels Museus, organitzat per l'ICOM es celebra anualment cada 18 de maig a tot el món. L'any 2012, per primera vegada a Sabadell es va fer una convocatòria conjunta. Així, el Museu d'Història de Sabadell conjuntament amb l'Espai

Cultura d'Unnim, el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa i Museu d'Art de Sabadell van obrir els diferents espais expositius durant la nit, amb una actuació artística en cada un. Al MHS hi va actuar Alba Valldaura amb l'espectacle de teatre gestual *La Iaia. Historia d'una persona anònima*. A més durant el cap de setmana es va fer un joc per famílies lligat a la joies exposades a cada museu.

Aplec de Sant Nicolau

L'activitat programada va ser:
. Visita guiada a l'ermita de Sant Nicolau
Dissabte, 6 de desembre
A càrrec d'Isabel Gómez
Assistents: 37

Vacances escolars d'estiu

El MHS ofereix les visites guiades a les sales del museu i als edificis patrimonials de la ciutat que estan detallats en el programa Ciutat i Escola.

Festa Major

Com cada any el MHS aprofita la Festa Major per obrir les portes de tots els edificis patrimonials i oferir activitats diverses en aquestes edificis i en les sales del propi museu. Les activitats van adreçades a diferents segments de públic, tot i que es treballa sobretot amb el públic familiar.

Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya 2012

Diumenge, 30 de setembre de 2012. *Del riu a les coves*, a càrrec de Marc Garcia. Itinerari. En el marc de les activitats de commemoració dels 50 anys de les riuades de 1962.

Vacances de Nadal

L'oferta de Nadal d'enguany s'adreçà grups familiars i les sessions tinguren lloc alternativament al matí i a la tarda i als dos museus.

2.3 Altres activitats i col·laboracions

Programa de conferències i presentacions

Durant l'any 2012 el Museu d'Història ha organitzat diverses activitats de divulgació més especialitzada a través de conferències i presentacions diverses.

- *Amics de l'Art Romànic de Sabadell*: continuant amb l'habitual programa de conferències que cada any organitzen els Amics de l'Art Romànic de Sabadell, durant el 2012 s'han celebrat 7 conferències.

- *Concerts de música de cambra. Durant l'any 2012 s'ha dut a terme el XI cicle de "Concerts al museu", organitzat pel Museu d'Història de Sabadell i l'Escola de Música i Conservatori Municipal de Grau Mitjà de Sabadell. Aquest cicle va ser protagonitzat per estudiants de música del centre municipal, i tenia per objectiu que aquests estudiants sortissin del seu entorn habitual i oferissin el seu concert a tota la ciutat en un marc diferent i emblemàtic de la ciutat.*

Col·laboració amb la Comunitat de les Misioneras de Jesús, María y José i la Llar d'Infants Mare de Déu del Pilar

Amb motiu de la preparació de l'exposició "50 anys de la presència als barris de la zona sud de Sabadell", impulsada per aquestes dues entitats, es va demanar la col·laboració i l'assessorament de l'equip tècnic del MHS.

Col·laboració amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya: Arqueoxarxa

S'han iniciat converses amb la direcció del Museu d'Arqueologia de Catalunya (Xavier Llovera) per tal de valorar la possibilitat que el MHS s'incorpori a aquesta xarxa de museus d'arqueologia, jaciments arqueològics i altres centres d'interpretació de tot Catalunya.

Col·laboració amb l'empresa Aegis Audiovisuals

Amb data de mes de febrer es van cedir unes imatges extretes del documental "Furgant la TERRA. La feina dels arqueòlegs (MHS, 2007)", per a l'espectacle "Don Giovanni 2.0", de l'Orquestra de terrassa 48 (OCT48), a la productora audiovisual Aegis Audiovisuals. Aquesta empresa (abans Alephlab) fou la coproductora del documental original del qual se n'han extret petits fragments. L'espectacle es va estrenar a l'Auditori Municipal de terrassa, el 13 de març.

Col·laboració amb la revista Vallesos. Gent, terra i patrimoni

Entre els mesos de febrer i març es va col·laborar amb aquesta revista (Vicenç Relats, director, i Ramon Vilageliu, editor), amb motiu de l'elaboració d'un dossier monogràfic especial sobre les riudes de 1962. Aquesta col·laboració va culminar amb la presentació pública del número 3 a la Biblioteca del Vapor Badia, el 19 de juny.

Col·laboració amb la Fundació Bosch i Cardellach

El 22 de març es va donar un plafó sobrant de l'exposició *Pau Vila, el país en la mirada*, produïda pel MHS l'any 2008, a la Fundació Bosch i Cardellach. Aquest plafó és una reproducció de gran format de la figura del geògraf, d'esquena i amb motxil·la.

Col·laboració amb l'Escola d'Adults de Can Rull

Amb data del mes de març es va donar un plafó sobrant de l'exposició *Can Rull i Serra d'en Camaró. Creixement(s) a ponent* a l'Escola d'Adults de Can Rull, per ser penjat en les instal·lacions de l'edifici de l'antiga escola de Cifuentes, ocupada ara per aquest

centre de formació d'adults. Es tracta d'un plafó amb la imatge de la torre de cal Serracant (anys 1929-1930), actualment desapareguda.

Col·laboració amb la Regidoria de drets Civils i Ciutadania

Amb data del mes de març es van cedir diverses publicacions, fotografies i material audiovisual sobre els barris de la Creu de Barberà, Les Termes, Campoamor i Espronceda, en el marc del programa "Construïm ciutadania" i per fomentar el treball relacional entre la població autòctona i la nouvinguda (experiència migratòria diacrònica).

Col·laboració amb el Grup de Diàleg Interreligió i Moviment Ecumènic.

Amb data 12 de juny es va cedir la sala d'actes i el pati del Museu d'Història per tal de dur a terme una jornada d'informació i reflexió sobre la pobresa i la injustícia social a càrrec de sor Lucía Caram.

Col·laboració amb l'Associació Salut Mental Sabadell

El 6 d'octubre es va portar a terme a Sabadell la trobada d'associacions de Salut Mental de Catalunya. El Museu d'Història de Sabadell va col·laborar amb l'associació Salut Mental Sabadell amb el disseny d'un recorregut per la ciutat, la elaboració de la documentació que es va lliurar i la formació dels monitors que eren voluntaris i familiars vinculats a l'associació.

L'objectiu era donar a conèixer a tots els participants a la jornada alguns dels trets més característics de la ciutat actual i de la seva història i formació.

2.4 Publicacions i publicitat

Catàlegs d'exposicions

- Catàleg de l'exposició *Made in Sabadell*.

Al llarg de l'any 2012 l'equip tècnic del MAS i del MHS ha estat coordinant l'edició del catàleg de l'exposició *Made in Sabadell*: n'ha estat preparant els continguts, fent els encàrrecs de redacció dels diferents articles, fent el seguiment de la seva elaboració, fent la recerca i documentació de les il·lustracions i fent el seguiment del procés de disseny i maquetació del llibre.

L'obra comptarà amb l'aportació d'un total de 26 articles i és una obra col·lectiva en què hi han participat autors i autores de diferents especialitats: geografia, biologia, història, enginyeria tècnica, periodisme, arqueologia, paleontologia, astronomia, pedagogia, docència, filologia catalana, gestió pública, literatura, música, gestió artística i història de l'art.

- Catàleg de l'exposició *Vendre el producte. Publicitat i marca en el Sabadell tèxtil*.

Amb data de desembre s'ha fet l'encàrrec formal de disseny, maquetació i realització del catàleg d'aquesta exposició a l'estudi de Magem Associats SL (Carola Magem i

Jaume Torrella), el mateix estudi que va ser el responsable del disseny gràfic i muntatge de la mostra. Els autors del catàleg seran els comissaris de l'exposició, Montserrat Llonch i Esteve Deu, amb una col·laboració puntual de Genís Ribé (MHS).

Quaderns de Patrimoni

-El dia 19 d'abril de 2012 es presentà el quadern de patrimoni La casa Duran del pedregar, número XI de la col·lecció.

- A finals de l'any s'ha reprès la revisió de la maqueta del quadern de patrimoni De *la Electricidad SA a l'ABB. Història i evolució d'un complex industrial*, una obra dels historiadors de l'art Txema Romero i Gemma Ramos, amb la col·laboració de Joan Codina (enginyer tècnic industrial i extreballador de l'empresa), Joan Comasòlivas (AHS) i Genís Ribé (MHS).

Opuscles de patrimoni

- Amb data del mes de gener es va procedir a l'eliminació (a través de l'AHS) de l'estoc d'exemplars de la primera edició de l'opuscle *El refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell*, que va quedar parcialment obsoleta quant als continguts per diversos motius relacionats amb les noves recerques efectuades sobre aquest element patrimonial de la Guerra Civil a Sabadell. S'han eliminat uns 2.600 exemplars aproximadament.
- Amb data del mes d'abril es va fer una reimpressió de l'opuscle de l'exposició permanent *Manufactura i menestrals. Sabadell, segles XVI al XVIII* perquè s'estava a punt d'esgotar la versió editada. Aquesta reimpressió s'ha fet a través de la Impremta municipal, en versió fotocopiada (300 exemplars).

2.5 Activitats de dinamització

El Museu d'Història organitza activitats, normalment dominicals o coincidint amb festivitats ciutadanes, dirigides al públic general i familiar (Vegeu l'apartat d'esdeveniments ciutadans). Es tracta d'accions que tenen per objectiu donar a conèixer temes relacionats amb la història local d'una forma lúdica i participativa.

Ja l'any 2001 s'inicia el programa "El diumenge fem història" que proposava, un diumenge al mes, visites guiades, demostracions, itineraris i activitats per a famílies

2.6 Dades d'assistència al MHS

Les dades d'assistència al MHS inclouen tots els visitants que d'una forma individual o en grup han visitat les sales del museu i els diferents punts patrimonials que es gestionen dels del MHS, inclòs el Vapor Buxeda Vell.

MHS 2012

	Públic individual	Públic en grup*	Número de grups	Total
Gener	430	994	40	1424
Febrer	356	1226	50	1582
Març	543	1764	75	2307
Abril	415	1366	57	1781
Maig	1586	1610	72	3196
Juny	390	594	25	984
Juliol	385	169	7	554
Agost	83	0	0	83
Setembre	5227	0	0	5227
Octubre	409	375	16	784
Novembre	514	1338	53	1852
Desembre	562	259	12	821
TOTAL	10.900	9.695	407	20.720

*En grup: són escoles i altres col·lectius concertats

2.7 Difusió i tecnologies 2.0

El Mapa arqueològic de Sabadell en format virtual per a dispositius mòbils i en la web municipal

Aquesta important acció de divulgació patrimonial es va presentar públicament el dia 25 de juny, en roda de premsa. És el fruit d'un treball que el MHS va iniciar l'any 2007 i que finalment ha cristal·litzat amb el treball coordinat de l'IAS, del Departament de Cultura i dels equips tècnics dels Museus Municipals.

Per mitjà del Sistema d'Informació Geogràfica (SIG) del patrimoni arqueològic de Sabadell, es presentà una nova eina de recerca per tal de conèixer, difondre i preservar el ric patrimoni prehistòric i històric sabadellenc. El SIG permet consignar en un sol document l'inventari de tots els jaciments arqueològics documentats a Sabadell i també el mapa arqueològic resultant, amb l'objectiu de ser revisats i actualitzats automàticament. Per tant, és un document viu, que cal anar ampliant a mesura que se succeeixen noves troballes arqueològiques. Així mateix, el SIG, integrat per una base de dades i un corpus cartogràfic, permet analitzar la realitat arqueològica segons diferents objectius: patrimonial, de recerca o bé de difusió.

La informació recopilada en el SIG de Sabadell ha permès la confecció d'un nou mapa arqueològic municipal, en què tots els jaciments enregistrats fins al desembre del 2009 es mostren cartogràficament (un total de 189 localitzacions). No hi ha inclosos els jaciments on exclusivament s'han documentat restes d'època contemporània. Amb aquesta eina es pot tenir una visió àmplia i precisa de la distribució del patrimoni arqueològic sabadellenc i de les relacions existents entre els diversos llocs documentats. Actualment tota aquesta informació arqueològica està inclosa al Pla

Especial de Protecció del Patrimoni Arqueològic de Sabadell, un instrument fonamental per a la correcta gestió administrativa i patrimonial.

El visualitzador de realitat virtual Layar permet navegar pel terme municipal i veure la distribució dels jaciments arqueològics, i consultar-ne les fitxes corresponents on trobareu tota la informació relativa a diferents camps: denominació, localització, tipus de jaciments, cronologia, intervencions, bibliografia, etc. Tot plegat a partir de l'ús dels diferents tipus de dispositius mòbils que existeixen en el mercat de la telefonia i informàtica: smartphones, tablets, etc.

Els autors del mapa són els arqueòlegs Xavier Carlús, Noemí Terrats i Oriol Vicente.

Aquest mateix mapa arqueològic en format digital ha estat penjat a la web municipal de Sabadell i és accessible a través dels següents links:

<http://www.sabadell.cat/ca/mapa-arqueologic>

<http://sal.sabadell.cat/Planol/>

La seva visualització es realitza a través de la plataforma Google Earth o bé a través del plànol de la ciutat.

La web dels Museus

Durat l'any 2012 s'ha treballat en el disseny de l'estructura, la redacció dels textos i la recopilació de fotografies de la pàgina web dels museus. L'empresa encarregada del disseny ha estat Antaviana. Es preveu que la pàgina pugui estar activa abans de l'estiu del 2013.

PROJECTES TRANSVERSALS

Exposició *Made in Sabadell*

Dates: de l'1 de gener a l'1 de juliol (inaugurada el 31 d'agost del 2011)

Lloc: Sales d'exposicions temporals del MAS i del MHS

Coordinació i producció: Museus Municipals de Sabadell

Col·laboració: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona

Aquesta exposició va ser una acció conjunta dels dos museus municipals i va ser inaugurada en el marc de la Festa Major de Sabadell a les seues respectives del Museu d'Art i del Museu d'Història. La mostra fou visitada per més de 15.000 persones. Al seu entorn s'hi organitzaren un conjunt d'activitats complementàries en què participaren més de 480 persones: visites comentades i itineraris d'autor, conferències, activitats dominicals diverses i tallers per a famílies amb nens i nenes i per a les escoles. L'exposició havia de finalitzar el 18 de març però finalment es va prorrogar fins l'1 de juliol.

L'exposició tractà temes concrets a partir d'una reflexió general sobre la nostra personalitat i allò que ens ha fet i donat nom tant en el nostre entorn territorial més immediat com més enllà de les nostres fronteres. Així, a partir d'aquest primer discurs els continguts es dividiren en set grans apartats: *Geografies* (que es presentà al Museu d'Història), *Ciutat fàbrica*, *(Re) innova*, *Fa recerca*, *En formació permanent*, *Planter d'esportistes* i *La cultura és la vida de la gent* (tots aquests àmbits, al Museu d'Art). A la vegada, i com si d'una mirada en calidoscopi es tractés, a l'anàlisi temàtica s'hi afegí una presentació més transversal, que havia de tractar com havia estat definida, expressada o vista la nostra ciutat per part dels artistes (*Sabadell vist pels artistes*), dels escriptors i escriptores (*Sabadell dit i escrit*) i dels fotògrafs i editors de postals (*Sabadell de postal*). L'exposició disposà encara de dos espais didàctics integrats al discurs museogràfic, amb els títols de *Badabadoc* i *Embolica la troca*.

A l'any 2012 a l'entorn d'aquesta mostra es van dur a terme les següents accions de dinamització i divulgació:

- 10 de gener, al Museu d'Art. Visita d'autor a l'àmbit *(Re)Innova*, a càrrec del periodista Lluís Cugota i conferència "Recerca i innovació al Parc Taulí" a càrrec de Lluís Blanch, metge i director de Recerca i Innovació de la Corporació Sanitària i Universitària Parc Taulí.
- 15 de gener, itinerari pel Ripoll: "L'eix Ripoll fàbrica: abans i ara", a càrrec de l'arqueòloga i historiadora Maria del Carme Carmona.
- 7 de febrer, al Museu d'Història. Visita tècnica a l'exposició permanent de la prehistòria al territori de Sabadell, a càrrec de Genís Ribé, tècnic del MHS, i conferència "Sabadell en el mapa arqueològic europeu" a càrrec d'Oriol Vicente Campos, arqueòleg de la UAB.

Programa pedagògic

En matèria educativa els museus municipals tenen una trajectòria llarga i consolidada i un públic fidel que aprecia la qualitat dels serveis. Durant l'any 2012, podem dir, que s'ha treballat sobretot per organitzar i reestructurar l'oferta existent i comunicar-la millor al públic destinatari.

Per al curs 2012-2013 es començaren a implementar algunes millores; així doncs, entre elles, s'han revisat els continguts de totes les activitats, així com s'ha revisat i unificat en diferents barems de preus les propostes de visites guiades, visites dinamitzades, itineraris i tallers existents, tot adequant-les als seus costos i a les necessitats actuals dels grups sol·licitants, així com s'han afegit dues noves tipologies d'activitats, l'activitat dinamitzada i el taller genèric a totes les exposicions temporals, entenent que segons la programació aprovada als museus prepararan propostes específiques que s'oferiran temporalment, amb la mateixa durada que l'exposició temporal.